

SARAH MCCOYOVÁ

Pekárova dcéra

Pekárova dcéra

Pekárova dcéra

SARAH MCCOYOVÁ

Original title: Sarah McCoy: THE BAKER'S DAUGHTER
Copyright © 2012 by Sarah McCoy
Originally published by Crown, an imprint of the Crown Publishing Group,
a division of Random House, Inc., New York.
Cover design © Sara Montrasio
Cover photo © Ken Pegg Photography

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2015
Translation © Róbert Hrebíček, 2015

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Dušan Starek
Zodpovedná redaktorka Anna Kališková
Voľný preklad veršov Róbert Hrebíček

Prvé vydanie

Táto kniha je fikcia. Mená, postavy, miesta a udalosti sú výplodom autorkinej fantázie alebo sú použité fiktívne. Akákoľvek podobnosť so skutočnými ľuďmi, živými alebo mŕtvymi, udalosťami či lokalitami je absolútne náhodná.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat', ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom, či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou, alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 756+6. +6/20+314+1

Venujem Brianovi.
Zahlen bitte, mein Schatz.
Ich liebe Dich.

*Každý človek je ako Mesiac – má odvrátenú stranu,
ktorú nikdy nikomu neukazuje.*

MARK TWAIN: *Pozdĺž rovníka*

*Biele svetlo nebeské padá,
netriešti sa na farieb dúhu.
Jeho žiara jak ráno mladá,
sviežich pastvín zalieva stuhu.
Húfy anjelov rezko kráčajú,
so smiechom hľadajú výzvy.
V diaľke vlny o brehy trieskajú,
pena vždy s penou sa zbliži.*

*Z vrcholu útesu vyhlasujú
rodiacich sa duší zhromaždenie.
Súd skrz existenciu schvaľujú,
pamäti na zemi zatemnenie.
Duše sa pomaly ťahajú,
prúdy a protiprúdy tvoria.
Sladké volanie počívajú,
svoje zemské sny v ňom nachodia.*

ROBERT FROST: *The Trial by Existence (Súd skrz existenciu)*

Prolog

GARMISCH, NEMECKO
JÚL 1945

Dlho po tom, čo pec na prízemí vychladla a telá zababušené do bavlnených prikrývok rozohriali poschodie, vystrčila nohy spod tenkej deky a ticho kráčala tmou. Papuče si neobula, lebo sa obávala, že ich klapot by zobudil spiaceho manžela. Na chvíľu sa zastavila pred dcérinou izbou. Ruku položila na kľučku a ucho pritisla k dverám. Vychádzalo spoza nich tiché chrápanie, s ktorým okamžite zladila svoje dýchanie. Kiežby mohla zastaviť plynutie času, zabudnúť na minulosť i prítomnosť, otočiť kľučkou a ľahnúť si k dcére ako za starých čias. Tajomstvo jej však nedovolilo zabudnúť. Ťahalo ju preč, dolu úzkymi schodmi, ktoré pod jej ťarchou vŕzgali. Kráčala po špičkách a jednou rukou sa pridržala steny.

Na pracovnej ploche kuchynskej linky sa vynímali naukladané kopy cesta, okrúhle a biele ako bábätká. Niesla sa z nich vôňa mlieka a medu a prísľub štedrého zajtrajška. Škrtla zápalkou. Čierna hlavička sa rozhorela a plameň olizol knôt. Kmitajúce stuhy sviečky mala radšej ako jasné, usvedčujúce svetlo elektrickej žiarovky. Pred dverami hliadkovali ozbrojení vojaci. Nemohla riskovať, že podnieti ich zvedavosť alebo zobudí rodinu.

Pod kysnúcim cestom si kľakla na kolená, odtisla nabok sčerený hrniec a v tme šmátrala po praskline medzi podlahovými doskami, kam skryla nový list. Dlaňami, ktoré jej od valkania cesta zmožnateli, sa zachytila o triesky. Zapichli sa jej plytko do kože, no nevšímala si to. Srdce si cítila až v ušiach, rukou a špičkami prstov sa jej šíriло teplo. Napokon nahmatala papier, ktorý predtým zastrčila do štrbiny, a začula šuchot.

List dorazil spolu s ostatnou poštou, zastrčený medzi potvrdenkou od miestneho mlynára a dávno zabudnutým vydaním časopisu *Signal Magazine*. Obálku mal roztrhnutú, strany rozmočené a nečitateľné. Nepoškodená zostala azda iba reklama na hliníkový bicykel značky BMW pre moderného cyklistu. Väčšina korešpondencie bola otravná, ale tu si hneď všimla jemný rukopis a staromódny vosk. Okamžite ich rozpoznala. Prv než ktokoľvek na pošte mohol spozorovať niečo podozrivé, list si rýchlo vložila do vrečka na dirndli.

Doma na ňu manžel zavolał: „Čo je nové?“

„Nič. Iba nákupy či predaje.“ Podala mu časopis a potvrdenku. „Ber, ber, ber. Svet sa nikdy neprestane krútiť.“ Ruky si zastrčila do vreciek a pevne zovrela list.

Manžel zavrčal a rozpadnutý časopis odhodil do smetí. Zahrotenou čepelou prešiel po hornej časti obálky, vytiahol mlynárovu potvrdenku a pozorne ju preštudoval. V duchu spočítal sumy a nato súhlasne prikývol. „Kým sa bude otáčať, človek sa každé ráno zobudí hladný. Vďaka bohu, inak by sme skrachovali, ja?“

„Ja,“ zopakovala. „Kde sú deti?“

„Vonku. Plnia si povinnosti,“ odvetil.

Prikývla. Dobrala sa do prázdnej kuchyne, aby skryla list až dovtedy, kým si ho nebude môcť bez obáv prečítať.

Teraz, keď kosákovitý mesiac visel na oblohe ako rybia kosť, si čupla a položila sviečku na dlážku. Keď predtým zovrela list, zlomila pečať. Drobné kúsky sa rozsypali na podlahu. Dôkladne ich zamietla k základni svietnika, rozložila papier a začítala

sa do dôverne známeho písma. Pri každom dôležitejšom slove sa jej rozochveli ruky. Dýchala čoraz rýchlejšie. Aby zostala ticho, napokon si musela zakryť ústa.

Plameň sviečky sa krútil a chvel, v jeho strede pulzovala modrá žila. Smer vetra sa zmenil. Zmeravela a počúvala slabý šuchot na druhej strane kuchyne. Modlila sa, aby to bola myš. Túlavý pes ňuchajúci pri zadnom vchode. Poryv alpského vetra či predchádzajúci duch. Čokoľvek, len nie človek. Nemohla si dovoliť, aby ju ktosi zbadal. Nie s týmto listom v ruke.

Vtiahla sa hlbšie pod pracovnú plochu kuchynskej linky, zhúžvaný papier si vtisla do lona a chytila železný hrniec, ktorý páchol po dusenej cibuli z predchádzajúceho dňa. Počkala, kým sa plameň nevzpriami a neutíši. Cívela naň, až ju rozpáľili oči. Aby si ulavila, zatvorila ich. Zbadala scény, ktoré pripomínali staré fotografie: dievčatá s farebne zladenými mašľami na koncoch vrkočov, sediace pod ovocným stromom, chlapec s končatinami, ktoré boli také tenké, že sa ponášali na ohnuté trstie pri brehu rieky, muž, ktorého tvár zohavili tieň, prehľtajúci čokoládu, čo mu vytekala z diery v hrudníku, žena, ktorá tancovala vo vatre, no nehorela, zástupy detí, čo jedli kopy chleba.

Keď otvorila oči, zistila, že plameň zhasol. Čierňava noci ustupovala a nahrádzala ju zamatová modrá rána. Vo svojom úkryte zaspala. Začínal sa však nový deň a už tam nebude v bezpečí. Vyliezla von, kosti jej vŕzgali a praskali.

List si vzala so sebou, skryla ho do tenkých záhybov nočnej košele. Po schodoch vystupovala po špičkách a znova prešla popri dcérinej izbe. Vklzla naspäť pod prikrývku a premýšľala. Manžel zotrval v bezsennom spánku. Pomaly, s veľkou presnosťou, natiahla ruku a zastrčila papier pod matrac. Potom si ju položila na hrud'

Mala pocit, že jej tam bije cudzie srdce. Obradne pulzovalo, zatiaľ čo zvyšok tela znecitlivel a vychladol. Na nočnom stolíku tikali hodiny – *tik, tik, tik*. Nijaké *tak* kyvadla nepočula. Do-

pľňal ich tlkot jej srdca. V mysli v rytme metronómu čítala list. Odrazu budík vybuchol do ohlušujúceho zvonenia. Kladivko neúnavne udieralo na zvonček.

Ani sa nepohla.

Manžel sa prevalil nabok, pričom stiahol prikrývku a odhalil jej telo. Zostala nehybná ako mŕtvola. Vypol budík, obrátil sa nazad, aby ju pobožkal na líce, a vstal. Predstierala hlboký spánok. Taký, pri ktorom človek letmo zazrie večnosť.

Čoskoro sa k nemu pripojí. O tom, čo sa dozvedela, pomlčí a čo najnevinnejšie privíta horúce slnko. Postará sa o deti, vydrhne riad, natiahne kukučkové hodiny a zametie dlážku. Potom bude piecť chlieb a potierať žemle roztopeným cukrom.

Prvá kapitola

FRANKLIN RIDGE DRIVE 3 168
EL PASO, TEXAS

5. NOVEMBRA 2007

Reba už vyše týždňa denne volala do Elsie's German Bakery, no nikdy nikto nezdvihol. Zakaždým ju privítal telefónny záznamník s huhňavým západotexaským hlasom. Skôr ako sa ozvalo pípnutie, odpila si pomarančovej šťavy, aby pôsobila radostne a milo.

„Dobry deň. Som Reba Adamsová z časopisu *Sun City*. Znova som zavolala, aby som zastihla Elsie Meriwetherovú. Číslo som uviedla v predchádzajúcich dvoch odkazoch. Keby ste mi teda mohli brknúť naspäť... Bolo by to skvelé. Ďakujem.“ Položila a hodila mobil na pohovku. „P. S.: Vytiahni hlavu z pece a zdvihni ten prekliaty telefón!“

„Prečo tam nezájdeš?“ Riki si obliekol kabát.

„Asi nemám na výber. Posledný termín je o dva týždne,“ poťažovala sa Reba. „Myslela som si, že táto reportáž bude ľahká, že sa pri nej zabavím. Strávim hodinu telefonovaním, pošlem fotografa, aby urobil zopár záberov, a koniec. Veď to má byť iba optimisticky ladený profil.“ Podišla k chladničke a zahľadela sa na tvarohový koláč s karamelom, ktorý si Riki odložil na večer. „Oslava Vianoc na celom svete, s dôrazom na našu lokalitu.“

„Uhm.“ Riki zaštrngal kľúčmi od auta. „To by naozaj nemalo byť ťažké. Spomeň Texas a Mexiko. Na akých iných krajinách ešte záleží?“ Samolľubo sa zaškeril.

Reba vyvrátila oči dohora a zaželala si, aby sa čím skôr po-
bral. Tešila sa na jeho odchod, no zároveň na ňu doľahol smú-
tok a nostalgia. Kedysi sa ňou v jeho prítomnosti valili vlny
eufórie, akoby vypila priveľa pohárov vína. Mudrlantské po-
známky jej pripadali kovbojsky roztomilé. Vďaka tmavej ple-
ti a španielskemu prízvuku pôsobil exoticky a plamenne, drzo
a neodolateľne.

Keď pracovala na reportáži o prisťahovalectve, kráčala s ním
po stanici pohraničnej stráže. Takmer nebola schopná udržať
v ruke pero a robiť si poznámky. Zdalo sa jej, že sa zmenila na
ladičku – vibrácie jeho hlasu jej rozochvievali chrbticu a šíрили sa
až ku končekom prstov.

Prehliadka stanice a rozhovor sa skončili tam, kde sa začali –
pri vchode. „Sme obyčajní ľudia, ktorí si robia svoju prácu,“ vy-
hlásil a otvoril dvere, aby mohla odísť.

Prikývla a neprijemne dlho zostala stáť. Nebola schopná pri-
nútiť nohy, aby vykročili z dosahu jeho temného, magnetické-
ho pohľadu.

„Možno budem potrebovať ďalšie informácie. Budete ešte
k dispozícii?“ spýtala sa a on jej pohotovo nadiktoval číslo na
mobil.

O dva týždne už ležala vedľa neho nahá. Rozmýšľala, kto je
tá žena, ktorá sa zmocnila jej tela. Nie je to Reba Adamsová, as-
poň nie tá, čo pochádza z Richmondu v štáte Virgínia. Tá by sa
totiž nikdy nevyspala s mužom, ktorého by poznala tak krátko.
Škandalózne! Táto žena sa jej videla celkom iná a presne po tom
túžila. Ovinula sa okolo neho a bradu si položila na jeho tmavú
hrud'. Veľmi dobre vedela, že môže každú chvíľu vstať a odísť.
S novonadobudnutou mocou bola natoľko spokojná, že sa jej
rozkrútila hlava. Nechcela ho opustiť a netúžila ani po tom, aby
to urobil on. Priamo na mieste sa modlila za to, aby zostal. Spra-

vil to a teraz si pripadala ako sťahovavý vták, ktorého reťazou priviazali ku skale na púšti.

Nervózne potriasala nohou. Škrkalo jej v žalúdku.

„Uvidíme sa neskôr.“ Riki ju pobožkal na tylo.

Neobrátila sa.

Dvere sa otvorili a zavreli. Poryv studeného novembrového vzduchu jej schladil holé členky. Keď jej popri prednom okne prešiel zeleno-biely pikap s nápisom *Americký colný úrad a ochrana hraníc*, vytiahla z poličky koláč. Aby tri zvyšné kúsky zostali dokonale súmerné, z každého z nich trochu odkrojila. Potom olizla čepeľ noža na maslo.

Popoludní Reba zaparkovala pred Elsie's German Bakery na Trawood Drive. Obchod bol menší, ako si predstavovala. Nad dverami visela vyrezávaná drevená tabuľa: BÄCKEREI. Hoci z Franklinových vrchov vial silný vietor, v ovzduší sa držala vôňa kysnutého chleba a medovej polevy. Reba si pod bradou vytiahla golier kabátika nahor. Na El Paso to bol chladný deň, veď teplota dosahovala iba sedemnást stupňov.

Nad dverami pekárne sa rozozvučal zvonček a tackavo z nich vyšla tmavovlasá žena so synom. Chlapec držal v ruke spolovice rozžutý praclík posypaný soľou.

„Kedy si môžeme dať medovník?“ spýtal sa.

„Po večeri.“ Mama ho chytila za voľnú ruku.

„Čo bude na večeru?“ Chlapec zahryzol do zauzleného stredy.

„*Menudo*.“ Pokrútila hlavou. „Jesť, jesť, jesť – nad ničím iným nerozmýšľáš.“ Ťahala ho popri Rebe. Niesla sa z nich vôňa škoric a nového korenia.

Reba vpochodovala do obchodu, odhodlaná dopátrať sa odpovedí. Z reproduktora vo výške vychádzala džezovo ladená bigbandová skladba. V kúte sedel akýsi muž a čítal noviny. Na stole mal šálku kávy a tanier s rezom biskupského chlebička. Za vit-

rínou sa obracala štíhla, no statná žena so striebristými plavými vlasmi. Z tácky do košíka presúvala chrumkavé žemle.

„Jane! Dala si tam slnečnicové semienka! Povedala som ti, že to má byť rasca!“ skríkol ktosi spoza závesu, ktorý oddeľoval kaviareň od kuchyne.

„Mám zákazničku, mami!“ podotkla Jane a zastrčila si za ucho prameň šedivejúcich vlasov.

Reba spoznala texaský prízvuk z telefónneho záznamníka.

„Čo vám dám? Toto je posledná dnešná várka *Brötchen*. Sú čerstvé.“ Kývla na košík.

„Ďakujem, no... Som Reba Adamsová.“ Odmlčala sa, ale výraz na Janinej tvári prezrádzal, že ju nespoznala. „Nechala som vám niekoľko odkazov.“

„Objednali ste si koláč?“

„Nie. Píšem pre časopis *Sun City*. Chcela som urobiť rozhovor s Elsie Meriwetherovou.“

„Aha, prepáčte. Odkazy zvyčajne počúvam v nedeľu, no minulý víkend som sa k tomu nedostala.“ Obrátila sa ku kuchyni. „Mami, niekto za tebou prišiel!“ V rytme džezových trúbok túkala prstami do pokladnice, potom to skúsila znova: „Mami!“

Zarachotil plech na pečenie. „Miesim cesto!“

Jane kajúčne pokrčila plecami. „Hneď sa vrátim.“ Pretlačila sa závesom, pričom odhalila oceľové kuchynské spotrebiče a široký dubový pekársky stôl.

Reba skúmavo hľadela na zlatisté bochníky naukladané v košoch na policiach: *Roggenbrot* (svetlý ražný chlieb), *Bauernbrot* (sedliacky chlieb), *Doppelback* (dvakrát pečený chlieb), *Simonsbrot* (celozrnný chlieb), čiernoľsný chlieb, cibulovo-ražný chlieb, praclíky, makové žemle, *Brötchen* (pšeničné žemle). V sklenej vitríne ležali úhľadné rady jasne označených múčnikov: marcipánové koláče, mandľové sušienky, tri rozličné druhy *Kuchen* (koláčov: lieskové, čerešňovo-syrové a škoricovo-maslové), mandľovo-medové tyčinky, závin, biskupské chlebíčky, pomarančové *Quittenspeck* (dulové cesto), kysnuté koláčky plnené

žervé a *Lebkuchen* (medovníky). Na papieri prilepenom k pokladnici stálo: KOLÁČE NA OSLAVY NA OBJEDNÁVKU.

Rebe zaškŕkalo v žalúdku. Odvrátila sa od vitríny a sústredila sa na úzke listy kôpru pri pokladnici. *Nesmieš, nesmieš*, opakovala si. Potom zalovila v kabelke, vytiahla antacidum Tums s ovocnou príchuťou a užila tabletku. Pripomínala cukrík a zasýtila ju.

Zarinčal ďalší plech, potom sa ozval prúd trhanej nemčiny. Jane sa vrátila s čerstvou múkou na zástere a predlaktiach. „Dokončuje ovocné koláčiky. Dáte si šálku kávy a počkáte, slečna?“

Reba pokrútila hlavou. „Ďakujem. Iba posedím.“

Jane ukázala na stoly v kaviarenskej časti. Všimla si, že má zaprášené ruky, a oklepala sa. Do vzduchu sa vzniesla pšeničná múka. Reba si sadla, vytiahla zápisník a magnetofón. Chcela si byť istá, že výroky vhodné do reportáže získa už teraz a nebude sa tam musieť vrátiť. Jane utrela vitrínu čímsi, čo voňalo po levanduliach, potom začala upratovať stoly v kaviarni.

Na stene pri Rebe visela zarámovaná čiernobiela fotografia. Najskôr sa jej zdalo, že vedľa staršej ženy, možno Elsie, stojí Jane. Obe dámy však boli čudne oblečené. Mladšia mala na bielych šatách dlhú pláštenku a plavé vlasy začesané do drdola. Staršia bola v tradičnom nemeckom dirndli s výšivkami, ktoré pripomínali sedmokrásy. Ruky mala zopnuté vpredu a pokorne sa usmievala. Mladšia žena bola natočená plecom k aparátu a zubila sa. Trochu sa mračila na fotografa, no oči jej žiarili.

„Moja *Oma* a mama. Vianoce tisícdeväťstoštyridsaťštyri,“ ozvala sa Jane.

Reba kývla k fotografii. „Podobnosť je neodškriepiteľná.“

„Bolo to v Garmischi koncom vojny. O detstve nikdy nehovorila rada. Po niekoľkých rokoch sa vydala za otca – len čo prestali platiť zákony o zákaze bratříčkovať sa s cudzími vojakmi. Osemnásť mesiacov tam pôsobil ako člen Armádnych zdravotníckych zborov.“

„To znie ako nádherný príbeh,“ nadviazala Reba. „Dvaja ľudia z celkom odlišných svetov sa neočakávane stretnú.“

Jane švihla handrou na čistenie. „Nerodí sa práve tak?“

„Čo?“

„Láska.“ Pokrčila plecami. „Jednoducho vás zasiahne – buch!“ Rozstrekla trochu prostriedku s levanduľovou vôňou a utrela stôl.

Láska bola to posledné, o čom sa Reba chcela rozprávať, najmä s neznámou ženou. „Takže otec je Američan a mama Nemka?“ Do zápisníka nakreslila špirálu a dúfala, že Jane bude jednoducho odpovedať na otázky a prestane sa vypytovať.

„Áno. Otec bol Texasan, rodený.“ Keď ho spomenula, rozžiarili sa jej oči. „Po vojne požiadal o umiestnenie v pevnosti Fort Sam Houston a armáda ho nasadila do Fort Bliss.“ Zasmiala sa. „Vždy však vravel, že kdekoľvek v Texase je lepšie ako v Louisiane, na Floride alebo prekliatom severe.“ Pokrútila hlavou, potom zdvihla zrak. „Nemáte rodinu v New Yorku či Massachusetts, však? Dnes na to človek podľa prízvuku nepríde. Musíte mi to prepáčiť. Prudko som sa pohádala s istým výrobcom pizze z Jersey. Akosi som potom zatrpkla.“

„Neurazili ste ma,“ ubezpečila ju Reba.

Jeden jej vzdialený bratranec šiel na Syracuskú univerzitu a v New Yorku zostal už navždy. Rodina si nevedela predstaviť, ako niekto môže vydržať tamojšie chladné zimy. Domnievala sa, že nízke teploty prenikajú aj do samotných ľudí. Reba navštívila severovýchod Spojených štátov iba zopár ráz, navyše vždy v lete. Obľubovala teplé oblasti. Ich obyvatelia boli zakaždým opálení a usmiami – šťastní.

„Pochádzam z juhu. Z Virgínie. Z okolia Richmondu,“ dodala.

„Čo tu robí dievča z Virgínie?“

„Zlákala ho divoký západ.“ Pokrčila plecami. „Prišla som písať pre časopis *Sun City*.“

„Dofrasa! Verbujú až v takej diaľke?“ Jane si prehodila handru na čistenie cez plece.

„Ani nie. Povedala som si, že začnem tu a napokon odídem do Kalifornie – do Los Angeles, Santa Barbary, San Francisca.“ Nádej, že si splní tento sen, jej ešte stále nedávala spávať. Zamrvila sa na stoličke. „Som tu však už dva roky.“ Odkiaľšala si. Takmer stále rozprávala ona, pritom potrebovala, aby sa rozhovorila Jane.

„Rozumiem, zlatko.“ Jane sa posadila za stôl v kaviarenskej časti a levanduľový čistiaci prostriedok položila na dlážku. „Toto je jednoznačne pohraničné mesto. Jeho zmyslom je prechod, prejazd. Niektorí ľudia sa však nikdy nedostanú na druhú stranu. Uviaznu na pomedzí toho, kde boli, a toho, kam smerovali. Po niekoľkých rokoch si už nikto nespomenie na to, kam mal namierené, a tak všetci zostanú tu.“

„To stojí za uverejnenie.“ Reba počúvala perom po stole. „Ste tu už istý čas, pravda?“

„Celý život. Narodila som sa v Beaumontovej nemocnici vo Fort Bliss.“

„Kam teda smerujete, keď už ste tu doma?“

Jane sa usmiala. „To, že sa niekde narodíte, ešte neznamená, že to musí byť váš domov. Niekedy sledujem premávajúce vlaky a ľutujem, že na ne nemôžem naskočiť. Pozorujem, ako lietadlá zanechávajú stopy na modrej oblohe, a želim si, aby som bola v jednom z nich. Mama ma vždy pokladala za rojka, fantastu, človeka dvíhajúceho zrak k hviezdám. Nech už som akákoľvek, nesmierne som si želala, aby som taká nebola. Snívanie mi vôbec neprospieva.“

Druhá kapitola

PROGRAM LEBENSBORN
STEINHÖRING, NEMECKO

20. DECEMBRA 1944

Drahá Elsie,

práve som sa dopočula, že Estónsko obsadila červená armáda. Tento list píšem s čoraz väčšími obavami o naše dobré nemecké sily a s ľútosťou nad stratou našich mužov. V komplexe v Steinhöringu a vo všetkých prilahlých obytných priestoroch zatemnili okná. Zopár dievčat prišlo o členov rodiny – otcov či bratov. Okrem toho zahynulo niekoľko spoločníkov z programu Lebensborn. Jeden z nich splodil moje dvojčatá. Úbohý Cristof. Stretla som sa s ním iba raz, minulú jar. Ešte nedosiahol ani dvadsaťdva rokov a pokožku mal jemnú ako šupka nektárinky. Na smrť bol primladý. Doháňa ma to do zúrivosti – toto ustavičné mrhanie životmi, toto bojovanie. Chápem, že nie je nič lepšie, ako položiť život za vlasť, no zároveň preklínam cudzích diablov, ktorí preliali árijskú krv. Nedáme sa pošliapať! Toto všetko iba zapáli našu spoločnú pochodňu a Nemecko zvíťazí! Ako povedal Führer: „Nemeckých vojakov bude vždy sprevádzať sebavedomie ich národa.“ A naša sebaistota zostane neotrasiteľná.

Namiesto toho, aby sme sa utápali v zúfalstve, v rámci programu sme odhodlaní dosiahnuť, aby oslava najbližších sviatkov bola zatiaľ najpompéznejšia. Pomáham zariadovať výzdobu na Julfest. Už teraz vieme, že pozvanie prijali viacerí dôstojníci, ktorí sa dočkali pochvaly.

Naši vojaci teraz potrebujú spoločnosť a podporu viac ako kedykoľvek predtým. V miestnych komunitách hľadáme akékoľvek mäso a zeleninu. Som odhodlaná upiecť rovnako kvalitný chlieb a chutné sladké pečivo ako v otcovej kuchyni. Snažím sa nájsť niekoho, kto zvládne recepty Schmidtovcov. Keď som musela jesť výtvary steinhöringských pekárov, mala som pocit, že prehltam suché blato. Tak veľmi mi chýba domov a rodina.

Keď sa narodili dvojčatá, mala som na Juliusa iba veľmi málo času. Dúfam, že teraz, keď sú deti v jasliach, sa to už konečne zmení. Priznám to iba pred Tebou, sestra: bojíť sa o ne. Obe sú menšie, ako bol po narodení Julius. Dúfam, že je to iba následok toho, že sa delili o tú istú maternicu, a čoskoro budú zdravé a gulatučké ako ktorékoľvek iné árijské dievčatá a chlapci. Nemôžem dopustiť, aby ma pokladali za ženu, ktorá privádza na svet menejhodnotné potomstvo. Aj tak mi trvalo veľa rokov, kým som znova počala. Zostať mi dovolili iba preto, lebo som sa osvedčila ako verná dcéra Ríše.

Dôstojníci sa z mojej spoločnosti tešia. Ani Tebe však neopíšem – a nedokázala by som opísať – to, čo som musela robiť, aby som v rámci programu mohla zostať po Juliusovom boku. Hoci sa títo muži navonok správajú vznešene, niektorí z nich majú v posteli priam zhýralé očakávania. Si ešte panna, Elsie, nevieš, ako to chodí. Každý večer sa modlím, aby si ťa nejaký súcitný Nemec zobral za manželku a nespravil si z Teba milenkú. Aj ja a Peter sme si robili takúto nádej. Spomínam si na posledné Vianoce, ktoré sme strávili spolu. Požiadal ma o ruku tak, že nám daroval kuchynské kukučkové hodiny, pričom zlatú obrúčku položil ako korunu na hlavu drevenej figuríny. Aký nádherný Prvý sviatok vianočný! Hodiny začali vyzváňať a prsteň vyletel von. Mutti a Papa boli takí hrdí. Aký jednoduchý a šťastný bol vtedy život.

Ako prebiehajú prípravy na Vianoce? Prichádza do pekárne napriek nedostatku prídelových lístkov veľa zákazníkov? Jedno z tunajších dievčat má rodinu v Berlíne. Vyhlásilo, že ľudia sa tam tešia aj pripáleným omrvinkám. Berlínčania vraj vymieňajú drahokamy a zlato za nekysnutý chlieb a sušené bravčové kože. Podľa mňa sú to klebety, ktoré šíria špióni, aby vystrašili verných. Aj tu panuje nedostatok tovaru, no v ktorýkoľvek deň si

možno kúpiť sladký koláč či krígel tmavého piva. Ako sa žije v Garmischi? Ako sa majú Mutti a Papa? Určite im čoskoro napíšem. Zatiaľ im – a Tebe – posielam veľa lásky.

Heil Hitler!

Hazel

SCHMIDT BÄCKEREI
LUDWIGSTRASSE 56
GARMISCH, NEMECKO

21. DECEMBRA 1944

Drahá Hazel,

Šťastný Deň svätého Tomáša! V Bäckerei je v tomto ročnom období skutočne rušno. Na miesenie cesta, obsluhu pece, vykladanie na police a prácu za pokladnicou sme iba troja, preto si nemôžem nájsť ani chvíľu na to, aby som vychutnala vianočnú náladu. Niektorí zákazníci, napríklad Frau Rattelmüllerová, sa správajú priam nezniesiteľne. Je taká otravná! Ustavične sa sťažuje a má drzé poznámky o tom, že si neupravujem vlasy a som lenivá. Alebo sa pýta, či mám pod nechťami špinu zo včerajška. (Nemám, drhnem si ich každý večer!) Pred Mutti a Papa robí scény, ešte stále ku mne pristupuje ako k dieťaťu. Akoby somár nadával inému somárovi za to, že má dlhé uši. V poslednom čase sa správa čudne.

Kedysi prichádzala vo zvyčajnom čase ako všetci ostatní. Už to však neplatí. Teraz stojí pri zadnom vchode, nakúka do okien a búcha palicou už o pol šiestej ráno. Pritom veľmi dobre vie, že vždy otvárame o šiestej. Myslím si, že sa stáva senilnou. Navyše, tučet Brötkchen je obrovské množstvo. Vari nevie, že všade je nedostatok múky

a mlieka? Mala by si vidieť, k akým pridelom SS sa uchyluje otec. Keď používame ich práškové mlieko a múku, pečivo je tvrdé ako kameň. Mnohí zákazníci sa sťažovali na to, že v zemiach našli obliaky a takmer si vylomili zub. Preto teraz musím preosievať všetky zásoby, ktoré dostaneme. Frau Rattelmüllerová vyhlásila, že ak si poreže dasná a zomrie na infekciu, poškrvníme si ruky jej krvou. Na tú starú bosorku je však okruhliak málo. Obávam sa, že sem bude chodiť ešte sto rokov, žuť všetok chlieb a trieskať – buch, buch, buch – tou smiešnou palicou. Nikdy si od nej neoddychneme.

Dnes som už toho mala po krk, preto som sa spolu s Papa zobudila zavčasu a napriek chladu som sa prinútila vstať z postele. (Táto zima je studensia ako predchádzajúca. Je taká treskúca, že sneh na odkvapoch sa vôbec netopí a nevznikajú z neho cencúle. Pamätám sa, ako sme ich v decembri jedli poprášené cukrom. Povedala si mi, že snežné víly si na nich pochutnávajú každý večer. Verila som Ti, lebo som chcela... Uvedomovala som si však, že také bytosti neexistujú.) Bola som na prízemí a v rukách som držala táčku s horúcimi Brötchen. Vtom po ulici dokrivala Frau v dlhom kabáte a čiapke.

Dvere som otvorila skôr, ako stihla zabúchať palicou. „Dobré ráno, Frau Rattelmüllerová.“ Usmiala som sa od ucha k uchu. „Vaše Brötchen už na vás čakajú. Ach, bože. Modlila som sa, aby nebola zima. Určite vás v noci navštívili škriatkovia, keď ste tak dlho spali.“ Na zdôraznenie som sa ponad plece pozrela na kukučkové hodiny. „Veď meškáte takmer minútu.“

Papa dostal záchvat smiechu. Rehol sa tak nahlas, že rozozvučal všetky panvice v kuchyni. Frau bzučala ako podráždená včela. Namiesto zvyčajného nákupu si vzala dva bochníky cibulového chleba. Mutti povedala, že Papa slanými slzami zničil celú várku medovníkov. No stálo to za to. Škoda, že si tu nebola. Rozplakala by si sa od smiechu ako vtedy, keď si Papa na fašiangovom karnevale nasadil šašovskú čiapku. Mutti sa však veľmi netešila. Zakázala mi, aby som si zo stareny uľahovala. Jej život vraj visí na vlásku. Ohradila som sa, že Frau so mnou cvičí už prídlho. Navyše je vojna. Čí život nie je ohrozený?

Mama sa nezaprela. Okamžite vytiahla ríbezle, upiekla Thomasplitzchen a ako dar na zmierenie ich odniesla Frau. Keď prišiem tieto riadky, ešte stále je u nej.

Roznymphšlam, čo asi robíš v Steinhöringu. Veľmi mi chýbaš. Vieš o tom, že si preč už šieste Vianoce? Pripadá mi to ako celá večnosť, no táto vojna sa mi vidí ešte dlhšia. Nič sa tu nedeje. Zugspitze je nudný a v túto sezónu sa aj tak nikto nelyžuje. Kiežby sme sa mohli vrátiť k moru. Pamätáš sa, keď sme si ako dievčatá urobili výlet k juhoslovanskému pobrežiu? Kráčali sme po pláži s obliakmi a na slnku sme jedli studené uhorky. Boli sme vtedy také šťastné. Zdá sa mi, že to bolo už pred sto rokmi. Niežby sme sa tam mohli vrátiť. Vojna, vojna, vojna. Je všade. Mám jej po krk.

Teraz k lepším správam: Už si sa to dopočula? Nášho priateľa Josefa Huba povýšili na podplukovníka a preveli ku garmischskému SS. Vraj posiela informácie od horských jednotiek Reichsführerovi Himmlerovi. Len si to predstav! Nie je však ako ostatní. Hodnosť ho vôbec nezmenila. Ešte stále každú sobotu prichádza do Bäckerei, aby si s otcom zajedol hrozienkový koláč. Mutti tvrdí, že má najmodrejšie oči v celej krajine, ale povedala som jej, že takých mužov je plno všade navôkol. Za to, čo pre nás urobil, mu jednoducho nadržáva.

Ako sa má Julius? Spomenula si, že ho prijali do osobitnej školy pre budúcich dôstojníkov. Otcovi takmer odleteli gombíky, keď som mu to prečítala. Taký je hrdý. Všetci sme pyšní, na vás oboch.

Netráp sa o nás a o Bäckerei. Pridely SS sú malé a nekvalitné, no viac zásob nedostáva nijaká iná pekáreň v meste. Josef a Papa uzavreli dohodu. Gestapo každú nedeľu popoludní privezie k zadnému vchodu múku, cukor, maslo a soľ. Papa zasa každý pondelok odvieze do hlavného sídla vozík s chlebom. Obchody azda ani nemôžu ísť lepšie. Viem, že by som sa nemala sťažovať na dlhý pracovný čas. Veď tolko našich krajanov sa má oveľa horšie ako my.

Napísala Ti to Mutti? Pôjdem na nacistický vianočný večierok. Weihnachtsfeier! Josef povedal, že nastal čas, aby som sa na ňom zúčastnila. Daroval mi nádherné slonovinové šaty. Visačku od-

strihol, no povedal, že sú z Paríža. Najskôr som si pomyslela, že by som ich nemala prijať, ale Mutti dal dúhovo sfarbenú pudrenku v tvare lastúry a Papa fajku z ružového dreva. Predpokladám, že to budú naše vianočné darčeky. Aké márnотratné! Keďže Josef nemá rodinu, lipne na Mutti a Papa ako na vlastných rodičoch. Nech im je zem ľahká. Jeho spoločnosť prišla ako Božie požehnanie. Dúfam, že sa z nej vyklujú ďalšie vrecia cukru a dary! Šaty slúžia ako dôkaz jeho dobrého vkusu.

Skôr ako sa vyberiem na večierok, poprosím Papa, aby ma odľotil. Chcem, aby si videla šaty. Najbližšie napíšem na Vianoce. Dúfam, že list dostaneš čoskoro. V týchto časoch doručujú poštu pomaly.

Heil Hitler!

Tvoja milujúca sestra

Elsie

Tretia kapitola

SCHMIDT BÄCKEREI
LUDWIGSTRASSE 56
GARMISCH, NEMECKO

24. DECEMBRA 1944

„Ponáhľaj sa, Elsie! Nechceš predsa, aby na teba *Herr* Hub čakal!“ zvolala *Mutti* z prízemia.

Elsie zápasila s gombíkmi na rukavičkách z kozinky. Zatiaľ ich mala iba raz – ešte pred rokmi na prvom svätom prijímaní. Všetko, čoho sa v nich dotkla, jej pripomínalo čerstvo vykysnuté cesto. Keď jej luteránsky duchovný podával kalich, nechala si ich na rukách. Hladká nádoba jej cez kozinku pripadala vskutku božská. Odpila si trochu červeného vína, nie priveľa. Keď ochutnala trpkú krv Pána, inštinktívne si priložila ruku k ústam a zašpinila si prsty na pravej rukavici. *Mutti* to vyhlásila za znesvätenie a takmer na celý deň namočila rukavice do zmesi vody a octu. Napriek tomu si ukazovák ponechal modrastý odtieň.

Elsie si na dolnú peru naniesla posledné zvyšky rúžu a rovnomerne ich rozotrela. Skontrolovala, či sú všetky sponky skryté, a silno žmurkla, aby sa jej väčšmi ligotali oči. Bola pripravená. Na svojej prvej oficiálnej nacistickej akcii – debutovom večierku – azda ani nemohla vyzeráť lepšie. Šaty, slonovinovobiely šifón s korálikovým lemom, zvierali s jej telom správny uhol. Vďaka tomu jej prsia a boky pôsobili okrúhlejšie, ako boli v skutočnosti.

Pred zrkadlom našpúlila pery a pomyslela si, že vyzerá presne ako americká herečka Jean Harlowová vo filme *Dievča so zlou povestou*.

So staršou sestrou Hazel sa počas letných prázdnin potajomky vkrádali na matiné, kde sa púšťali pirátske hollywoodske filmy. *Dievča so zlou povestou* si obľúbil sám majiteľ, ktorý zabezpečoval premietanie. Zaráďoval ho dva razy do týždňa. Elsie práve dokončila v *Grundschule* zhustený kurz angličtiny a v replikách postáv dychtivo zachytávala známe slová a frázy. Keď sa znova začala škola, v spálni pred Hazel hrala celé scény. Vystupovala v matkiných klobúkoch s perom, ozdobená nepravými perlamami. Anglické vety vyslovovala presne, dbala na muzikálnosť intonácie. Bola si istá, že by sa mohla vydávať za dvojníčku Jean Harlowovej. Potom plavovlasá sexbomba zomrela, a keďže v kine premietali americké filmy, nacisti ho zatvorili. Tak ako mnoho iných ľudí, aj majiteľ v tichosti zmizol.

Krátko nato sa členstvo v *Bund Deutscher Mädel* stalo povinným. Elsie s Hazel postfňali nádherné plagáty Jean Harlowovej a Williama Powella a nahradili ich chladnými obrazmi *Führera*. Bol to projekt verejnoprospešných prác, s ktorým prišiel miestny BDM, a Elsie sa doň zapájala s odporom. Na tejto dievčenskej organizácii neznášala takmer všetko. S výnimkou pečenia zlyhávala pri akýchkoľvek tréningových aktivitách, ktoré z nej mali urobiť „manželku, matku a ženu v domácnosti“. Nemohla vystáť, že soboty musela venovať skupinovej gymnastike. Zatiaľ čo Hazel sa darilo a bola čoraz obľúbenejšia, Elsie cítila, že uniformy a prísne pravidlá správania ju utláčajú a dusia. Hoci mala len jedenásť rokov, poprosila *Mutti*, aby mohla pracovať v pekárni. Začula, ako *Papa* rozpráva o tom, že potrebuje novú predavačku, ktorá by stála za pultom, prijímala objednávky a pomáhala zákazníkom. O miesto dychtivo bojovala. Zabezpečilo by jej úľavu od BDM a rodine by ušetrilo výdavky. Hoci *Papa* súhlasil, presadzoval národnú agendu. Elsie mu musela sľúbiť, že sa od staršej sestry naučí doktrínu dievčenskej organizácie *Glaube und Schönheit*. Do istej miery mu vyhovel, lenže potom sa Hazel zasnúbila. BDM zaka-

zoval účasť vydatých žien. Len čo vyšlo najavo, že Hazel je tehotná, presťahovala sa do Steinhöringu, lebo BDM neprijímal ani matky. Keď teda Elsie dosiahla vek, v ktorom mohla uvádzať princípy do praxe, nemal ju kto učiť. Navyše vo vojnových rokoch sa jej prioritou stala práca v pekárni. V čase, keď rodina z finančného hľadiska zápasila o prežitie, nevidela veľkú hodnotu v „harmónikom rozvíjaní mysle, tela a ducha“, o ktoré sa usiloval BDM.

Teraz, niekoľko hodín pred oficiálnym nacistickým večierkom, ľutovala, že na hodinách BDM v detstve nedávala väčší pozor. Akoby sa snažila predstaviť si chuť ovocia, ktoré videla na maľbách, no nikdy ho nejedla. Mrzelo ju, že Hazel jej nemôže dobre poradiť. V umení príťažlivosti jej jedinú výučbu v dávnych časoch poskytla filmová hviezdička, ktorá si vykračovala na striebornom plátne. Dnes večer ju prvý raz v živote sprevádzal muž a nemohla si dovoliť urobiť chybu.

„Tancujete božsky,“ zašepkala po anglicky, keď hľadela do zrkadla a predstavovala si, ako sa William krúti s Jean. Obraz bol striebristý a rozochvený.

„Elsie!“ zvolal *Papa*.

Elsie si rýchlo prehodila cez plecia pláštenku farby burgundského vína a naposledy sa pozrela do zrkadla. Kultivovaná žena, ktorú v ňom zbadala, sa jej páčila. Zišla dolu schodmi.

Na ich konci *Mutti* v najlepšom dirndli, ozdobenom vyšitými plesnivcami, zametala omrvinky, aby ich nebolo vidieť. Po vyleštenej dlážke škrabotala drsná metla.

„Pochybujem, že Josef si bude všímať kúsok *Doppelbacku*. Nechaj myšiam vianočný darček.“

Keď ju *Mutti* zbadala, prestala zametať. „*Ach ja*, dnes večer sa vyrovnáš všetkým tým vyparádeným dievčatám.“

„Sľúbila som Hazel, že jej pošlem fotku,“ naznačila Elsie.

Papa šiel pohľadať aparát Bosley.

Mutti jej upravila záhyby pláštenky s kapučnou. „Nezabudni sa smiať na jeho vtipoch,“ pripomenula jej. „Mužom sa to vždy páči. A snaž sa byť... zdržanlivá. *Führer* si to na ženách cení.“

Elsie zašomrala: „Viem, viem. Netráp sa o mňa, *Mutti*.“

„Prosím, zlatko. Skús to.“

Elsie sa jej vytrhla z rúk. „Našiel si ho, *Papa*?“ zvolala.

Mutti sa nevzdávala: „Nesprávaj sa ako cigánka či Židovka – sú to nepredvídateľné náture. Spomeň si na sestru, ktorú zaradili do programu. Na *Bäckerei*. *Herr* Hub je k nám taký štedrý.“ Odkiaľšala si. „Keby nebolo jeho láskavosti, boli by sme na tom rovnako zle ako ostatní. Pozri sa na *Herr* Kaufmanna. Uprostred dňa za ním prišlo gestapo a odviezlo ho do jedného z táborov. Previnil sa iba tým, že zakázal synovi vstúpiť do *Deutsches Jungvolk*. Jedno protirečivé slovo – nič viac netreba, Elsie.“

Papa sa vrátil s Bosleym. „Nie som si istý, či sa film nepoškodil.“ Otvoril uzáverku a otočil gombíkom.

„*Kein Thema*,“ vzdychla si Elsie.

Mutti sa priveľmi znepokojovala. Ako väčšina žien v Nemecku, aj ona chcela mať vzorné deti, dokonalé manželstvo a domácnosť, ktorá by mohla slúžiť ako príklad dekóra. Hoci sa Elsie usilovala zo všetkých síl, stanoveným normám nikdy nevyhovovala.

„Bude tu každú chvíľu. *Papa*, ponáhľaj sa.“ Elsie sa postavila vedľa *Mutti* a úpenlivo sa modlila, aby ich dnes večer nesklamala. Chcela, aby na ňu boli hrdí.

„Pozrite sa,“ ozval sa *Papa*. „Dve z troch najkrajších žien v Nemecku. Budeš dobrá manželka, Elsie. Ako vraví *Führer*...“ Odmlčal sa a zdvihol do vzduchu vystretú dlaň. „Váš svet je váš manžel, vaša rodina, vaše deti a vaša domácnosť.“ *Mutti* a Hazel sú skvelé príklady.“

Počas posledných šiestich mesiacov o nej *Papa* ustavične hovoril ako o manželke a zakaždým citoval *Führera*. Šlo jej to na nervy. Nevedela pochopiť, prečo ľudia opakujú vety iných. Nikdy to nerobila. Mala predsa vlastné myšlienky.

„*Gut*. Rozumiem. Budem sa správať najlepšie, ako viem. A teraz ma odfoť.“

Papa sa zozadu zahľadel do aparátu. „Luana, primkni sa k dcére.“

Mutti mu vyhovela. Šírla sa z nej vôňa kôpru a varenej raže. Elsie sa zľakla, že sa na ňu prenesie. Aby medzi nimi vznikla medzera, vystrela plecيا.

„Pripravené?“ *Papa* zdvihol prst nad gombík.

Elsie sa usmiala do objektívu a modlila sa, aby Josef prišiel čo najrýchlejšie. Nemohla sa dočkať svojho prvého pohára šampanského. Veď jej ho sľúbil.

„Je to nádherné,“ podotkla Elsie, keď šofér zaparkoval pred nacistickou banketovou sálou na Gernackerstrasse.

Zrubovú chatu zdobili balkóny s vyrezávanými srdcami a pestrofarebné fresky, ktoré zobrazovali pastierov v *Lederhosen*, barónky s drahokamami a anjelov s roztiahnutými krídlami. Z každého okna viseli červeno-čierne zástavy so svastikami. Trepotali sa v horskom vetre, akoby aj ony chceli vzlietnuť. Svetlá, zapojené do kaskády, boli majstrovsky rozvešané nad snehom. Dávali vyniknúť cencúľom a na budovu ako kruhový luster vrhali pôsobivé tieň. Inovaťou pokryté odkvapy pripomínali cukrovú polevu na medovníkoch. Vyzeralo to tam ako v perníkovej chalúpke. Šťa v rozprávke od bratov Grimmovcov.

„Ste nádherná.“ Josef si položil dlaň na jej koleno. Cez vlnenú pláštenku a šifónové šaty k nej prenikala jeho horúčava.

Šofér otvoril dvere. Aby sa účastníci nepošmykli alebo si nezamazali ligotavé topánky, položili na sneh koberec farby burundského vína. Josef chytil Elsie za ruku a pomohol jej vystúpiť z taxíka. Urobila to rýchlo, aby jej slonovinovobiely odev a krištáľové drahokamy zakryli chodidlá. Hoci jej Josef kúpil šaty, nemala k nim vhodnú obuv. Zdráhavo si od mamy požičala najkrajší pár čiernych topánok s prackami v tvare písmena T, ktoré aj po hodine leštenia vyzerali obnosené.

Josef ju chytil za ruku a prevliekol si ju cez ohnutý lakeť. „Nemali by ste byť nervózna,“ upokojoval ju. „Veď máte krásnu ne-

meckú tvár. Oblúbia si vás, len čo vás zbadajú.“ Prstom v koženej rukavici sa dotkol jej líca. Žalúdok jej poskočil. Rovnaký pocit zažívala vtedy, keď k tomu, aby sa prachlíky upiekli na tvrdé tehly, chýbala už len chvíľka. Vedela, čo má robiť: rýchlo ich vytiahnuť z pece a dať ich chladiť k oknu. Teraz, keď bola obľčená ako filmová hviezda, sa však cítila bezradná. Zhlboka sa nadýchla. Do nosa jej udrela vôňa horiacej borovice. Oči jej začali slziť. Svetlá sa zliali dokopy, a aby si udržala rovnováhu, zovrela Josefovi rameno.

„No tak.“ Potľapkal ju po ruke. „Hlavne sa usmievajte.“

Poslúchla ho.

Dvere budovy sa otvorili a ticho preťal zvuk huslí. Keď sa ocitla dnu, vrátnik jej vzal pláštenku. Koráliky vrhali na Josefov uniformu miniatúrnej dúhy.

„*Heil Hitler*, Josef!“ pozdravil ho zavalitý muž s krátkymi fúzmi nad hornou perou a so zvyškami akéhosi lepkavého jedla, ktoré sa mu v nich zachytili.

Elsie si predstavila, čo ďalšie mu tam mohlo uviaznuť, a snažila sa skryť zhnusenie.

„A kto je toto?“ spýtal sa chlapík.

„Dovoľ, aby som ti predstavil *Fräulein* Elsie Schmidtovú.“ Josef prirazil päty k sebe. „Toto je major Günther Kremer zo *Sicherheitspolizei*.“

Elsie prikývla. „Teší ma.“

Kremer sa obrátil k Josefovi. „Očarujúca.“ Žmurkol naňho.

„S Güntherom sa poznáme už veľa rokov. V Mníchove bol jedným z mojich mužov. Prišla dnes večer aj *Frau* Kremerová?“

„*Ja, ja*. Je niekde tu.“ Mávol rukou poza plece. „Určite sa s niekým zhovára o cínových lyžiciach či nejakom podobnom nezmysle. Vypijeme si?“

Nasledovali Kremera chodbou lemovanou nacistickými zástavami a jedlami ozdobenými kandizovaným ovocím. Rozprával o víne, jedle a o spoločenskej smotánke, ktorá prišla na akciu. Elsie ho nepočúvala, priveľmi ju uchvátila nádherná scenéria.

Splnilo sa jej všetko, o čom snívala. Bolo to presne ako v honosných tanečných sálach a na sviatočných večierkoch v hollywoodskych filmoch, na ktoré si pamätala z detstva. Rozbúšilo sa jej srdce. Ach, ako len túžila po tomto prostredí – po Josefovom svete moci, prestíže a nehatenej eufórie. Patrili doň všetci a všetko v tejto miestnosti, ako ovocná poleva na jahodový koláč. Celkom zabudla na zaprášenú dosku či čierny popol v peci, na zamazané prídelové lístky a ťažko zarobené mince v dlani, ktorú mala teraz umytú a čistú. Pri Josefovom boku sa mohla tváriť, že patrí medzi nich, cítiť sa ako princezná Tretej ríše. Mohla si nahovárať, že okolitý svet nie je plný hladu a strachu.

Chodba viedla do impozantnej banketovej sály. Na dlážke sa vynímali dlhé biele stoly, pri každej štvrtjej stoličke stál veľký rozvetvený strieborný svietnik. Na pódiu sedelo kvarteto. Všetky sláčiky sa súčasne pohybovali dopredu a dozadu. Na tanečnom parkete pomaly krúžili páry, pripomínali miniatúrne figúrky na hodinách. Muži mali na sebe uniformy SS. Vznikal tak vzor svetlohnedých sák a cviklovočervených pások na rukávoch. Ženy, mladé i staršie, zdobili scénu šatami jasných odtieňov – slivkového, marhuľového, oranžového, uhorkovozeleného.

Korpulentná brunetka v šarlátových šatách z lamé si prezrela Elsie od hlavy až po päty a zastavila sa pri chodidlách. Elsie sledovala jej pohľad až k špičke jednej z maminých čiernych topánok s prackou v tvare písmena T. Rýchlo ju zasunula späť pod lem. Pristúpil k nej čašník s podnosom, na ktorom sa vynímali vysoké poháre s perlivým svetlým vínom. Josef vzal jeden z nich a podal jej ho.

„Nech sa páči. Vždy dodržím slovo. No dávajte si pozor. Človek spozná účinky šampanského až po tom, čo ho prvý raz vyskúša.“

Šampanské. Vyschlo jej v ústach. Zatiaľ sledovala iba to, ako sa filmové hviezdy pri popíjaní tohto nápoja dostávajú do nálady. Dúfala, že rovnaký čarovný efekt sa dostaví aj teraz. Chytila pohár a žasla. Až dovtedy farbu šampanského nepoznala. Bolo

svetlozlatisté, ako pšeničné steblá tesne pred žatvou. Odhadovala, že bude sladké ako med a syté ako chlieb. Olizla si pery a odpila si.

Zaútočili na ňu ostré bublinky. Víno bolo veľmi suché, pripomínalo jej droždie, ktoré napučalo vo vode. Aby ho nevypľula späť do pohára, prehltila ho. Nestačila však skryť výraz, ktorý sa jej zjavil na tvári.

Josef sa zasmial. „Zvyknete si.“

„Znova si odpite – a potom ešte raz. Ak vám nezachutí ani po treťom glgu, zvyšok vypijem za vás,“ ozval sa Kremer a zachechtal sa. Objemné brucho mu vytláčalo gombíky saka.

Spomenula si na maminu radu a so sebazaprením sa prinútila do lúbezného smiechu. Koniec koncov, bol to Josefov priateľ. Chcela, aby ju mal rád. Poslúchla ho teda a znova si odpila. Aby mala po probléme, pokúsila sa obrátiť do seba celý pohár.

„Na zdravie! Zdá sa, že si si priviedol zdatnú *Fräulein*,“ podoťkol Kremer. „Čo keby som si s vami zatancoval? Josef vám zatiaľ prinesie ďalší pohár.“

Elsie pozrela Josefovi do očí. „Nejde mi to dobre,“ priznala.

„Na tom nezáleží.“ Kremer chytil Elsie za lakeť a odviedol ju na tanečný parket. „Sľubujem, že to bude pomalý tanec.“ Pritiahol si ju k sebe, jednu ruku si položil na jej kríže, druhou jej zovrel prsty v rukavici. Napätou uniformou jej vtlačal koráliky šiat do pokožky. Zdalo sa jej, že ich spája tisíc klinec.

Obzrela sa za Josefom. Usmial sa a zdvihol prázdny pohár. Keď sa obrátil, aby privolať čašníka, Kremer jej vzadu zasunul ruku pod šifón.

Odtiahla sa a zapýrila sa. „*Herr Kremer!*“

Schytil ju za ruku a prudko pritiahol k sebe. „Pst! Je večierok. Neurobte scénu, *Fräulein*.“ Zazubil sa a vtancoval s ňou hlbšie do davu. „Chcel som sa s vami pohovárať v súkromí. Aby ste rozumeli, niektorým ľuďom sa vidí čudné, že muž s Josefovým postavením si našiel nevzdelanú dcéru bežného pekára. Veď má oveľa lepšie možnosti vrátane vašej vlastnej sestry.“

Keď spomenul jej študijné výsledky, zvrátila tvár. Zatiaľ čo Hazel navštevovala gymnázium a zmaturovala ako najlepšia z triedy, Elsie nedokončila ani druhý stupeň základnej školy a na plný úväzok začala pracovať v pekárni. Hoci sa s majorom Kremerom práve zoznámila, očividne mal podrobné informácie o nej i o jej rodine.

„V dnešných časoch sa nasadzuje množstvo špiónov. Pekné nové tváre vždy vzbudzujú podozrenie.“ Naklonil sa k nej a z neprijemnej blízkosti si ju prezeral. Horúci dych mu páchol po skazených vajciach.

Elsie prudko odvrátila tvár. „Moja rodina pozná Josefa roky.“

„Ja. Ktovie, koľko tajomstiev ste už zhromaždili a odovzdali nepriateľom.“

„Nie som špiónka!“ zasyčala. „*Papa* pečie chlieb pre nacistické ústredie v Garmischi. Sestru zaradili do programu *Lebensborn*.“

„Nezaujímajú ma oni, ale vy.“ Olizol si zuby.

Krúžili po parkete. Žena s pávimi perami v striebřistých vlasoch potiahla nosom, keď si s Elsie vrazili do lakťov. Elsie preglgla. Krútila sa jej hlava. Bola verná Nemka, ako však môže dokázať lojálnosť? Musela sa spoľahnúť na svoje slovo.

Kremerova uniforma páchla po pote a cigaretách. Elsie v hrdle stúpali bublinky šampanského. Najradšej by mu bola vylepila facku a zavolať Josefa, no ostré bodanie, ktoré cítila pri dotyku s Kremerovou uniformou bezpečnostnej polície, jej pripomenulo možné následky. Nielen pre ňu, ale aj pre jej rodinu. Všetku kyslosť preto radšej prehltila.

Pieseň sa skončila. Členovia kvarteta odložili sláčiky, postavili sa a uklonili.

„Tu ste, drahá.“

Elsie sa preľakla. Vyskočila a vyrazila Josefovi z ruky pohár. Pokropila ich spíška perlivého vína.

„Prepáčte.“ Z chlopní saka mu utierala kvapôčky nápoja. Vďaka škrobu doň nevsiakli. Jej šaty už také šťastie nemali, šampanské jej zmáčalo slonovinovobiely dolný lem.

„Nič sa nestalo.“ Chytil ju za rameno. „Poznám čističa, ktorý pomocou lúhového mydla a kefy z kančích štetín odstráni čokoľvek.“ Pobožkal ju na ruku.

„Ďakujem za tanec. Bolo to úžasné.“ Kremer prirazil päty k sebe, nasadil samolúby úsmev a odišiel.

Vedúci kvarteta vyšiel na pódium. „Dámy a páni, sadnite si, prosím. Začne sa vianočné predstavenie.“

Josef ju viedol k stredu banketového stola. Na vzdialenom konci sedeli Kremer a *Frau* Kremerová, tmavá vyžla s bezkrvnými lícami a ostrým nosom. Zachytila Elsin pohľad a prižmúрила oči.

Aby sa na ňu Elsie nemusela dívať, otočila si stoličku k Josefovi. „Josef,“ oslovila ho rozochveným hlasom. Aby sa upokojila, odkašľala si. „Musím sa s vami rozprávať o...“

„Pozrite sa, pozrite sa!“ prerušil ju a ukázal na javisko. „Máme prekvapenie. Páči sa vám hudba? Wagner, Hotter, Clemens Krauss?“

Elsie si prestala cítiť prsty. Rozopla si mušketerske gombíky na rukavičiach a potiahla za prsty, ktoré jej predtým zmáčalo šampanské. „Ja, ale ešte nikdy som nebola v opere.“

Zvraštil čelo. „V tom prípade by som vám mal poslať nejaké platne.“

Elsie nevlastnila gramofón, no nebola natoľko pokojná, aby sa teraz púšťala do vysvetľovania. Zložila si rukavice a okamžite si pripadala nahá. Vzduch, ktorý jej narážal do dlaní, ju obťažoval. Aby sa vzchopila, prepletla si prsty rúk.

„Josef,“ pokúsila sa znova.

„A teraz!“ zvolal vedúci kvarteta. „Krátke hudobné predstavenie, ktoré vám spríjemní večeru.“ Spustil mikrofón, postavil predeň malý stolček a s huslami v rukách sa posadil.

Josef si potúkal ukazovákom po perách. „Neskôr,“ zašepkal.

V sále sa ozval mrmot, ktorý prezrádzal zvedavosť účastníkov. Keď územčistá členka *SS-Gefolge* s prameňom bielych vlasov v strede čela priviedla po schodoch na pódium chlapca, v sále

zavládlo ticho. Mohol mať najviac šesť či sedem rokov. Mal na sebe jednoduchú bielu ľanovú košeľu, farebne zladené rukavice, čierne nohavice a motýlika. Bol by vyzeral ako ktorýkoľvek iný chlapec, ktorého vyobliekali na Štedrý večer, vlasy mal však oholené až k lebke a pleť viditeľne žltkastú. Zdalo sa, že jeho tvár nemá nijaké črty. Kráčal ako príznak. Žena mu naznačila, aby sa postavil na stolček. So sklonenou hlavou ju poslúchol. Potom zdvihol oči, ktoré boli veľké a trblietavé ako pramenitá voda.

Vedúci kvarteta zahral na husliach dlhý vysoký tón. Chlapec zovrel ruky v päste, dal si ich v bok, zhlboka sa nadýchol, otvoril ústa a začal spievať. Jeho kontratenor sa ozýval až na chodbách. Všetci stíchli a otočili k nemu hlavy. Hlas mal čistý a jemný ako čerstvé maslo, Elsie priam vyrazil dych. *Tichú noc* počúvala celý život, sama ju spievala, ale ešte nikdy neznela takto.

„Všetko spí, všetko sní...”

Husle zmlkli, no chlapcov hlas sa šíril ďalej.

„Ríšsky kancelár bez pomoci stráži Nemecko vo dne v noci...”

Skôr ako dospieval, začala sa podávať večera. Čašníci cinkali porcelánovými taniermi na lakovaných podnosoch a do pripravených kalichov nalievali víno farby drahokamu. Znova sa rozprúdila diskusia. Nejaká žena sa zasmiala až prihlasno.

„Stále sa o nás stará, stále sa o nás stará...”

Elsie zatvorila oči.

„Vino?“ spýtal sa zozadu čašník.

„Tichá noc, svätá noc...” Chlapcov hlas sa vôbec nekolísal, nikdy nebol nad či pod tónom.

Elsie narástla v hrdle hrčka. Emócie, ktoré až dovtedy potláčala, náhle prekypeli.

„Má nádherný hlas,” podotkol Josef.

Elsie prikývla a zažmurkala slziacimi očami. „Viete, odkiaľ pochádza?”

„Spieval väzňom, ktorí prichádzali do dachauského tábora,” vysvetlil Josef. „Začul ho *Sturmscharführer* Wicker a zariadil, aby vystúpil na niekoľkých slávnostných večeriach. Všetkým sa

páčil. Má jedinečný hlas. Ak pozabudnete, odkiaľ pochádza, uchváti vás.“

„Ja, jedinečný.“ Elsie sa spamätala.

„Prines nám slávu a zdar, Nemecku všetku moc daj.“ Chlapec dospieval.

Huslista podišiel k mikrofónu. „Budem citovať *Führera*: „Všetka príroda predstavuje gigantický boj medzi silou a slabosťou, večné víťazstvo silných nad slabými.““ Prirazil päty k sebe a straníckym spôsobom zdvihol sláčik. „*Guten Appetit!*“

Nadšené zhromaždenie spustilo skutočnú kakofóniu – rinčalo striebornými servismi a rapotalo. Huslista spustil novú pieseň a chlapec sa znovu dal do spevu. Elsie v tom hluku takmer nerozlišovala slová.

„Je Žid?“ spýtala sa Josefa.

„Jeho matka bola židovská speváčka, otec zasa poľský skladateľ. Hudbu má v krvi.“ Josef rozlomil *Brötchen* a obe polovice potrel maslom.

„Aj môj synovec Julius spieva. Hazel tvrdí, že celkom dobre.“

„Niekedy by nám mohol potešiť uši.“ Jednu polovicu položil na Elsin tanier. „Dnešné predstavenie je chlapcovo posledné. Zajtra sa vracia do tábora. Vzhľadom na to, čo všetko sa deje v Ardenách...“ Žul chlieb a prehltal. „Ospravedlňujem sa. Nie je to téma vhodná na Vianoce.“

O táboroch sa prvýkrát dozvedela pred niekoľkými rokmi, keď raz uprostred noci zmizli Grünovci, maloobchodnícka rodina, ktorá predávala najlepšie mydlá a šampóny v oblasti. Do ich obchodu zašla najmenej raz za mesiac. Ich syn Isaac mal o dva roky viac ako ona a bol najkrajší chlapec v meste. Jedného dňa si kúpila mydlo s mliekom a medom, vtedy na ňu žmurkol. Keď ležala v horúcej vani a stúpajúca para ju zahaľovala ako voňavý závoj, potajomky naňho myslela. Teraz sa pri tej spomienke cítila zahanbene. Hoci boli Židia, komunita si ich obľúbila. Potom im zrazu obchod zadebnili a označili nápisom *Juden*. Odvtedy boli nezvestní.

Po týždni, keď čakala v rade v obchode, začula, ako obuvníková manželka šepká mäsiarovi, že Grünovcov poslali do dachauského tábora. Tam ich vraj postriekali lúhovou vodou, akoby boli dobytky. Keďže mali oholené hlavy, nepotrebovali šampón. Len čo si to Elsie predstavila, vybehla z dverí. Keď sa jej *Mutti* spýtala na jahňacinu, odvetila, že nijakú nemali, hoci mäsiar očividne choval pol tucta mladých oviec. O tom, čo sa dozvedela, nepovedala ani rodičom, ani nikomu inému. Na Grünovcov sa radšej nepýtala. Nerozprávalo sa o nich. Aj keď obuvníková manželka neklebetila tak ako iné ženy v meste, Elsie si povedala, že jej nebude veriť. Tomuto malému chlapcovi však hlavu celkom isto oholili.

Josef privoňal k vínu a odpil si. „Chcel by som sa s vami zhovárať o niečom inom.“ Siahol do saka uniformy a vybral akúsi škatuľku. „Keď som ho zbadal, pochopil som, že to je znamenie.“ Otvoril veko, pričom odhalil zlatý zásnubný prsteň ozdobený rubínmi a diamantmi. „Myslím si, že by sme spolu boli veľmi šťastní.“ Nečakal na odpoveď a nasadil jej ho na prst.

Vyrušili ich čašníci, ktorí medzi svietniky začali klásť veľké podnosy. K Elsie smeroval rypák opekaného prasiatka. Očné gule na ňu upierali prázdny pohľad, chrupkavé uši sa dvíhali, akoby ešte stále počúvali. Zviera lemovali misy so zemiakovým krémom, vzadu sa vynímali biele klobásky, ktoré tvorili desivý chvost. Hoci toľko jedla v živote nevidela, pocítila silný odpor a dvíhal sa jej žalúdok.

„Stanete sa mojou manželkou?“

Zvonilo jej v ušiach. Josef bol takmer dvakrát starší než ona. Bol to otcov priateľ, mohla ho mať rada ako láskavého strýka či staršieho brata, no nie ako manžela. Pohľady okolitých nacistov ju drvili ako luskáč s drevenými zubmi. Josef čakal, pôsobil nenútene a sebavedome. Vždy ju takto vnímal? Bola taká naivná, že si nevšimla náznaky?

Vo svetle sviečok nadobudli drahokamy krvavočervený odtieň.

Elsie si položila ruky do lona. „To je priveľa,“ odvetila.

Josef sa vidličkou zaprel do brucha prasiatka a nakopil si na tanier vláknité mäso. Nato vzal Elsin tanier a postup zopakoval. „Viem. Nemal som sa pýtať práve dnes večer, veď je tu tak rušno. No nezdržal som sa.“ Zasmial sa a pobožkal ju na líce. „Vskutku skvelá vianočná hostina!“

Elsie sa sústredila na jedlo pred sebou, nie na prsteň na ruke. Bravčovina bola taká masťná, že ju takmer nemusela žuť. Rôsovitá koža sa jej klzala dolu hrdlom, sivé zemiaky boli kašovité, klobása sa jej videla múčna a nedovarená. Všetko zapila červeným vínom a znova ochutnala hostiu, akú poznala z prvého prijímania. V hrdle pocítila kyslosť. Chlieb. Odhryzla si z *Brötchen* potretého maslom. Dôverne známa chuť a vôňa ju upokojili.

Počas celej večere neprehovorila. Na konci hlavného chodu sa zavrášilo aj hudobné predstavenie chlapca. Kvarteto, ktoré až dovtedy oddychovalo, sa vrátilo na pódium, aby sa pripravilo na podávanie dezertov a tanec. Elsie ponad sediacich účastníkov sledovala, ako príslušníčka SS odvádza svojho „spevavého vtáka“ naspäť do kľietky. Prešli do zadnej časti sály a pokračovali služobným vchodom.

„Ten chlapec.“ Obrátila sa k Josefovi. „Musí sa vrátiť?“

Od strieborných svietnikov sa odrážala prázdna dutina prasačieho tela a uniformy nacistov na každej druhej stoličke.

Josef podržal vo vzduchu poslednú lyžicu zemiakových *Spätzle*. „Je Žid.“ Skôr ako čašník vzal prázdny tanier, vložil si do úst červovité rezance.

Elsie sa snažila, aby jej slová vyzneli nenútene. „Iba polovičný... A ten hlas.“ Pokrčila plecami. „Akoby nepatril k ostatným.“

„Žid je Žid.“ Josef ju vzal za ruku a prstom prešiel po obrúčke. „Máte priveľmi mäkké srdce. Na také veci teraz zabudnite. Dnes oslavujeme.“

Zo sviečok stúpalo teplo a vlnilo vzduch. Elsie pulzovali spánky. Škrípavé zvonenie v ušiach silnelo.

„Josef, ospravedlňte ma.“ Odtisla si stoličku a vstala.

„Je všetko v poriadku?“

„Nedajte sa rušiť, prosím. Iba si potrebujem na chvíľu...“

„Aha.“ Josef prikývol. „Toalety sú na chodbe, doprava. Neza-
blúdte, inak po vás budeme musieť poslať gestapo.“ Zasmial sa.

Elsie preglgla a prinútila sa do chabého úsmevu. Pomaly krá-
čala trblietavou banketovou sálou, no keď sa ocitla sama na tie-
nistej chodbe, pridala do kroku. Prešla popri nápisu *Toilette*
a pokračovala k dvojkrídlovým dverám, ktoré viedli do zadnej
uličky.

Štvrtá kapitola

ELSIE'S GERMAN BAKERY
TRAWOOD DRIVE 2 032
EL PASO, TEXAS

5. NOVEMBRA 2007

Ozval sa Rebin telefón. „Prepáčte.“ Prečítala si esemesku: MÁME NA STAROSTI DODÁVKU S ILEGÁLNYMI PRISŤAHOVALCAMI. DOMOV PRÍDEM NESKORO. Povzdychla si a vhodila telefón naspäť do kabelky.

„Problém?“ spýtala sa Jane.

„Nie. Iba sa znova musím zastaviť v Rudy's Bar-B-Q a vziať si domov hotové jedlo. Chodievam tam pravidelne.“

„Rozumiem, zlatko.“ Jane ťukala prstami po stole. „Priateľ?“

„Ani nie.“ Reba sa prehrabávala v kabelke, potom ju zatvorila na zips.

„No tak. Je to iba medzi nami dievčatami.“ Jane naznačila zamknutie úst kľúčom.

Reba sa zarazila. Jane znova kráčala po čiare oddeľujúcej novinára od človeka, s ktorým robí rozhovor. Nie, prestupovala ju. Hovoriť o vlastnom vzťahu nebolo profesionálne. Jej úlohou bolo presvedčiť ľudí, aby rozprávali o svojich pomeroch, a napísať o tom reportáž. Tú potom časopis vytlačí niekoľko tisíc ráz, aby si ju mohla prečítať verejnosť. Preslávila sa špeciálnymi profilmi. Nech už pred ňu šéfredaktor posadil kohokoľvek, doká-

zala z neho vymámiť intímny príbeh. Jej život bol však súkromný a nehodlala to zmeniť. S touto ženou sa zoznámila len pred chvíľou. Vôbec ju nepoznala. Nie, bolo to absolútne nevhodné.

Z Jane však vyžaroval zvláštny pokoj a hĺbka. Vďaka tomu pôsobila dôveryhodne bez ohľadu na to, či taká naozaj bola. Reba navyše nemala v El Pase mnoho priateľov. Väčšine ľudí neverila. Unavovalo ju priveľa známych, ktorí povedali jedno, ale urobili druhé. V podstate klamali. Niežeby mala právo ukazovať prstom. Lží sa dopúšťala aj ona, denne, nehanebných i milosrdných, dokonca sama pred sebou. Nahovárala si napríklad, že nepotrebuje spoločnosť. Je predsa nezávislá, sebestačná a slobodná. Odvážila sa dôverovať iba Rikimu, aj to iba do istej miery. V poslednom čase sa jej však nedarilo ani s ním. Doliehala na ňu čoraz väčšia osamelosť. Pridružoval sa k nej dôverne známy pocit prázdnoty, ktorá ju kedysi takmer pohltila. Chýbala jej staršia sestra Deedee a mama. Rodina. Ľudia, ktorých opustila a nechala tisíce kilometrov za sebou.

Počas tichých nocí v El Pase, keď sa Riki zdržal v práci, ju osamelosť niekedy pohľcovala tak ako v detstve. Vtedy si naliačila do pohára víno a otvorila kuchynské okno, aby sa púštny vánok zapieral do ľanových závesov. Spomenula si na poslednú augustovú nedeľu, ktorú strávila v Richmonde. Deedee sa u nej zastavila s dvoma fľašami vína zo Chateau Morrisette. Popíjali ho bosé na čerstvo pokosenom trávniku, na prstoch nôh sa im zachytávali zelené kúsky trávy. Keď do vzduchu vystrelila druhá zátku, neopájali sa už iba vínom. Dali sa unášať iluzórnymi snami a zabudli na všetky dievčenské slzy. O donkichotskej budúcnosti sa zhovárali až dovtedy, kým neprestali svietiť aj svätotjánske mušky. Konečne pochopili, prečo otec pije bourbon ako limonádu. Bolo im príjemné tváriť sa, že svet je úžasný – zapíjať strach, potláčať spomienky, strácať ostrážitosť a jednoducho prežívať spokojnosť, aj keď iba na niekoľko hodín.

Reba si masírovala miesto na čele, kde pocítila zášklb. „Je to môj snúbenec,“ priznala.

„Vážne?“ Jane sa oprela dozadu. „Kde máte prsteň?“

Reba siahla na retiazku na krku a spod blúzky vytiahla zavesený solitér.

„Ten sa teda ligoce,“ podotkla Jane. „Prečo ho nenosíte na prste?“

„Sťažoval by mi písanie. Asi je priúzký.“

„Môžete si ho predsa dať prispôbiť.“

Reba vzala magnetofón a dotýkala sa gombíkov.

„Kedy bude svadba?“ vyzvedala Jane.

„Ešte sme nestanovili dátum. Obaja máme plné ruky práce.“

„Kedy ste sa zasnúbili?“

„Ehm.“ Reba v duchu obracala listy kalendára. „V auguste.“

Jane prikývla. „Mali by ste sa pustiť do plánovania. Dnes trvá dlho, kým človek zariadi všetky detaily. Ak chcete inšpiráciu, môžem vám ukázať zoznam našich svadobných koláčov.“

Reba oľutovala, že sa rozhovorila. Okamžite sa uchýlila k vyskúšanej a účinnej novinárskej taktike – k presmerovaniu.

„Ste vydatá?“

Jane si zložila z pleca handru na čistenie a zamávala ňou, ako by to bola gymnastická tyč. „Ha. Tejto starej dámy sa to už netýka. Som za zenitom.“ Predklonila sa a položila si lakte na stôl. „Okrem toho, mame by sa nepáčil nikto, kto by nemal na pleciach výložky. Pravdaže, nikdy to tak nepovedala, ale vždy sa mi zdalo, že chce, aby som sa vydala za vojaka, akým bol otec. Za kohosi z americkej armády, nemeckých vzdušných síl – niečo také. Ja však nie som na vojakov. Všetky tie stuhy a škrobenosť ma doháňajú do šialenstva. Nechápte ma zle – ich prácu si vážim. Cením si, že slúžia krajine a obetujú sa pre ňu. Je to úctyhodné povolanie. Vždy keď sa vojaci vracajú do Fort Bliss, odnesiem tam všetok chlieb a sladké pečivo. Zadarmo, ako inak. Nikoho takého však nechcem v posteli ani za manžela.“ Na oči jej spadol prameň striebnistých vlasov a prudko si ho začesala za ucho.

„Ešte nikdy som si nepriviedla domov chlapca. Nevidela som v tom zmysel.“ Oprela sa dozadu, naklonila hlavu a tvrdo sa zahľá-

dela na Rebu. „Niekoľko však mám. Sme spolu už celé roky. Keď sme sa zoznámili, bola som vychudnuté stvorenie s pehami. Nikdy ma nepožiadala o ruku. Možno to nevyznie najlepšie, ale ver-te mi: Keby ste mali takéto skúsenosti, vedeli by ste, aké nároč-né je byť verná, keď vzťah nemôžete označiť nálepkou. Keď si ne-môžete povedať: Tento človek je *môj*. Vyžaduje si to veľa energie.“

Jane presunula pozornosť k prsteňu na Rebinej hrudi.

Reba sa zamrivila, snažila sa striasť jej upreného pohľadu. Od-kašľala si. „Podľa všetkého sme z toho istého cesta. Ani ja sa ne-žením k oltáru.“

„Pekná obrúčka,“ nadviazala Jane.

Ozval sa zvonček nad dverami a do obchodu vošiel muž v si-vej vojenskej tepláčkovej bunde.

„Pomôžem vám, pane?“ spýtala sa Jane. Vstala, zdvihla levan-duľový sprej a vrátila sa k pokladnici.

„Áno.“ Zúfalo si prezeral sklenú vitrínu. „Manželka chce, aby som objednal koláč. Na synove narodeniny. Jeden už upiekla sama, ale dopadlo to hrozne. Do oslavy zostáva už len niekoľko hodín, preto som prišiel sem.“ Zovrel ruky v päste a trel si hán-ky. Na pravom zápästí sa mu vynímal vytetovaný pazúr orlia-ka. „Ocením čokoľvek, čo by ste upiekli. Pochádza z Nemecka, manželka. Do Blissu sme sa presťahovali minulý mesiac a ni-koho tu nepozná. Všetci jej priatelia a členovia rodiny zosta-li v Stuttgarte. Povedala, že v potravinách Albertson's nenašla vhodné prísady. Jednovrstvový koláč s polevou, ktorý som ráno kúpil, vyhodila. Múčnik má vraj chutiť ako domáci.“ Pozrel na Jane, jeho modré oči nadobudli prosebný výraz. „Chcem, aby bola šťastná. Ak vám zostal v kuchyni nejaký nemecký koláč...“

Jane prikývla. „Porozprávam sa s mamou. Má talent vyčaro-vať z ničoho niečo.“ Prešla dverami so závesom.

Reba očakávala buchnutie či krik, nič však nezačula.

Po chvíli sa Jane vrátila. „Dáte nám zopár hodín?“

Muž vydýchol a uvoľnil päste. „Oslava sa začína o tretej.“

„Koláč bude hotový.“

„Veľmi pekne vám ďakujem. Naozaj si to cením,“ priznal vojak a obrátil sa na odchod. Jane ho zastavila.

„Ako sa volá syn?“

„Gabriel – Gabe.“

„Napíšeme to na koláč.“

„Žene sa to bude páčiť. Aj chlapcovi. Ešte raz vďaka. Netušíte, ako veľa to pre mňa znamená.“ Nato odišiel. Dvere za ním pribuchol vietor.

„Tomu sa hovorí láska.“ Jane sa zasmiala. „Muž rozochvene pomáha svojej polovičke, ktorá pripravuje dieťaťu oslavu.“ Na hárok papiera načarbala chlapcovo meno. „Romantické, veľkolepé gestá na mňa nikdy nezaberali. O láske vypovedajú drobnosti, každodenná ohľaduplnosť, vlúdnosť, schopnosť odpustiť.“

Reba si vždy predstavovala pravú lásku ako divokú a neskrutenú. Ako plameň vášne, ktorý žiarivo horel, kým ho ktosi nesfúkol. Nechvel sa, neslabil, nehasol pod vplyvom každodenných banalít. Reba sa zamyslela nad tým, ako sa s Rikim správajú v poslednom čase. Starostlivo volili každé slovo, vzájomná zdvorilosť ich ubíjala. Pripomínali hercov, ktorí dôsledne dodržiavajú scenár. Retiazku s prsteňom si zastrčila za blúzku.

„Keďže sme práve dostali objednávku, obávam sa, že mama sa s vami dnes nebude môcť zhovárať. Nemohli by ste prísť inokedy?“

Reba mala v úmysle získať všetko potrebné už pri prvej návšteve obchodu. Hoci tam strávila iba hodinu, neprekážalo jej, že sa bude musieť vrátiť. Dokonca sa na to tešila.

„Áno, pravdaže. Prinesiem aj aparát. Z časopisu sem síce pošlú fotografa, no keby vám to neprekážalo, zopár snímok by som urobila aj ja.“

Skvele by vyzerali napríklad pekne zoradené kôpky pečiva a pestrofarebné sladkosti vo vitríne. V ústach sa jej zbiehali sliny.

„Len do toho!“ Jane zozadu otvorila skrinku. „Čakali ste tak dlho. Vezmite si niečo. Mama ustavične opakuje, že so štrúdlou sa človek nikdy necíti sám.“ Vytiahla rez, z ktorého tiekla krémovosyrová poleva.

„Rada by som,“ povedala Reba uznanelivo, „ale nemôžem. Nemam mliečne výrobky.“

Jane sa zarazila. „Ach, chudinka. Vari na to nie sú lieky?“ Zasmúľala rez naspäť do úhladného radu.

Reba pokrútila hlavou. „Netrpím laktózovou intoleranciou. Mliečne produkty trávím, no vyhýbam sa im. Na vysokej škole som sa angažovala v organizácii PETA – práva zvierat, nevhodnosť mlieka a tak ďalej.“

Jane zdvihla obočie. „Nevhodnosť mlieka?“

„Tvorilo to súčasť kampane,“ vysvetlila Reba.

„Aha.“ Jane zvrátila pery. „Čo poviete na medovníky? Je to mamina špecialita. Používa mandľový olej a maslu sa vyhýba. Rodinné tajomstvo. Musíte mi sľúbiť, že si ho necháte pre seba.“

Jane by jej očividne nedovolila, aby odišla bez darčeka. Privolala teda. „Sľubujem.“

Večer Reba sedela za kuchynským stolom a ohryzala okraj medovníka. Štvorce boli ozdobené mandľovými rezmi, ktoré sa rozbiehali ako korunné lupienky. Keď ich zrazu mala zjesť, videlo sa jej to ako veľká škoda. Mala však za sebou dlhý deň a seba-disciplína ju opustila. Sladká melasa a suchá škoricca jej uviazli v hrdle. Do malého pohára si teda naliala odstredenú mlieko. Na hladine sa vytvorila pena a pohár nadobudol perleťovobielu odtieň.

Keď prišla domov, položila škatuľu z nemeckej pekárne na kuchynskú linku. Bola odhodlaná, že medovníky nechutná, ale nedokázala ich vyhodiť. Miestnosť naplnila sladká vôňa. Penikala aj do pracovne a stúpala hore schodmi bytu do ich spálne. Tam Reba sedela na posteli a prepisovala poznámky. Napokon, keď sa slnko roztopilo do púšte a na oblohe sa zjavil jesenný mesiac, oranžový ako oblátkové rezy Nilla, podvolila sa pocitu osamelosti, zišla nadol a našla útechu v podobe sladkej pochúťky.

Rozmýšľala, či má nechať medovník Rikimu. Spýtal by sa jej však, ako strávila deň, a nemala energiu opisovať mu, ako sa hodinu rozprávala s Jane, pričom nenahrála ani slovo. Určite by chcel vedieť, o čom sa zhovárali, a odmietla by otvoriť Pandorinu skrinku. Nedarilo sa jej však vypudiť z mysle – a z úst – Jane a pekárňu jej matky.

Namočila do mlieka posledný kúsok, odhryzla si z neho a žula. Zíde z očí, zíde z mysle – nefunguje to azda práve takto? Dopila mlieko a umyla pohár, aby po sebe nenechala nijaké stopy.

Všetko sa to začalo nevinnou lžou: tvárila sa, že neje mliečne výrobky. Robila to už tak dlho, že nevedela, ako má prestať.

Korene siahali až do vysokej školy. Na izbe bývala so Sashou Rosovou, dcérou singapurských vysťahovalcov, útlým dievčaťom, ktoré sa vášnivo venovalo dvom veciam: vegánstvu a talianskemu umeniu. Nezúčastňovalo sa na polnočnom hýrení, pri ktorom sa jedla pizza s korenistou klobásou, a neobľubovalo švédske stoly, z ktorých si každý mohol набраť toľko kuracích krídeliek, koľko chcel. Namiesto toho zobkalo z vkusných misiek s kúskami *edamame* a rubínovočervenými organickými figami, pričom študovalo Botticelliho a Tiziana.

Keď v prvom ročníku nadišiel víkend, počas ktorého tradične navštevujú študentov rodinní príslušníci, prileteli zo zámoria Sashini rodičia. Matka pôsobila ako jej dvojča. Vo vlasoch mala striebřisté pramene a hovorila s výrazným britským prízvukom.

„Tak veľmi si mi chýbala, zlatko moje,“ zahrkútala. Dcéru obľahala tak silno a úprimne, že Reba musela odvrátiť pohľad. Zovrelo jej srdce.

Sashin otec pochádzal z Tallahassee. Bol vysoký, mal tmavšiu pokožku, nákazlivý úsmev a šťastnú dušu. Jeho charizma žiarila ako floridské slnko. Sasha prešla z matkinej náruče priamo do jeho. Reba dávala pozor, či na tvári pani Rosovej nezbadá náznak žiarlivosti, strachu alebo rozhorčenia. Pri pohľade na dcéru v otcovom objatí sa však ešte väčšmi rozžiarila.

„Reba, pôjdeš s nami na večeru!“ kategoricky vyhlásil pán Rose. Keď jej nežne položil ruku na chrbát, viditeľne sa mykla, preto dodal: „Pravdaže, ak už máš iné plány, pochopíme to.“

Nijaký program nemala. Cítila však rozpaky a obávala sa, že počas jedenia by pretrvávali.

„V pondelok ma čaká test,“ zaklamala. Keď zdvihol kútiky úst, uvedomila si, že na to prišiel.

Jej mama ani sestra v ten víkend neprišli – nepodarilo sa im zladať časové plány. Mamu čakala recepcia juniorskej ligy, Deedee zaberalo čas postgraduálne štúdium. Reba sa najskôr potešila, no keď zbadala Sashu s jej dokonalými rodičmi, bolestivo zatúžila po rodine – po mame, sestre, ba aj po otcovi. Bolo to nespĺniteľné želanie.

„Veľa šťastia pri štúdiu,“ ozval sa pán Rose a s oboma svojimi dievčatami po bokoch sa dal na odchod.

Keď za ním Reba zatvárala dvere, v zrkadle pribitom k zadnej strane zbadala svoj odraz. S harmóniou Rosovcov kontrastoval tak veľmi, že okamžite na seba hodila teplákovú bundu s kapucňou a ako hraboš sa zanorila do diek na internátnej posteli.

Vo vzťahu k sebe sa takmer vždy cítila nespokojná a podliehala melanchólii. Tam, kde mala byť úzka, bola široká. Navyše mala plochý hrudník a bola privysoká. Nikdy nezapadla medzi stredoškolské roztľieskavačky a členky speváckeho spolku – mladšie sestry dievčat, s ktorými sa priatelila jej sestra. Keď jej ako šesťnásťročnej zomrel otec, celkom sa stiahla do ulity. Cez obed a popoludní sa zdržiavala v žurnalistickej študovni a hrbila sa nad rozloženými novinami a mĺkvymi fotografiami.

Počas prvého semestra na vysokej škole jej Deedee navrhla, aby sa pustila do nejakej sebazdokonaľovacej aktivity – jogy, tancovania, plávania či umenia. Začni odznova, poradila jej. Reba namiesto toho napísala medailón o univerzitnom boxerskom klube. Navliekla a zašnurovala si rukavice a nacvičovala s trénerom. Všetci v univerzitnom areáli ju poznali z fotografií, ktoré uverejnil *Daily Cavalier*. Chránič chrupu jej vydúval pery, spod

pokrývky hlavy jej vytírčali strapaté, zlepené tmavé vlasy. Ruky v rukaviciach dvíhala vysoko na znak toho, že je pripravená. Ostatní ju pokladali za akúsi anomáliu v rodine Adamsovcov. Bola predsa dcéra slávneho veterána vietnamskej vojny a pravnučka vlastníkov jednej z najväčších železiární v Richmonde. Deedee bola vychýrená debutantka. Mala ružové líca a stále sa usmievala. Bola inteligentná a duchaplná, preto študovala právo. Na druhej strane Reba... Tá iba čarbala do zápisníka a zo zábavy sa spolu s chlapcami prezliekala do všakovakých kostýmov. Vždy sa jej zdalo, že pre mamu aj sestru je sklamaním.

V náhlom záchvate racionálnosti sa preto rozhodla, že začne napodobňovať Sashu a učiť sa od nej v nádeji, že svoju kultivovanosť zacieli na čosi konkrétne. Najskôr si osvojila vegánstvo. V knižnici rýchlo vyhladala literatúru o jeho životnom štýle a diéte. So základnými princípmi sa zmierovala ťažko. Nijaké živočíšne produkty. Bodka. Povedala si, že bojovať za vec, naozaj sa za niečo postaviť, stojí za to. No vzdať sa všetkého, čo má pôvod v ríši zvierat, sa jej videlo radikálne. Zvolila si teda iba kravy. Nijaký jogurt, syr, maslo či hovädzina. Vždy keď odmietne misku zmrzliny, zachráni predsa dobytok. Vydržala to robiť takmer tri týždne.

Potom nadišiel sviatok svätého Valentína a Sasha jej pripomenula, že dojniciam odsávajú materské mlieko a používajú ho na výrobu čokolády. Vzápätí sa spolu s priateľom vybrala na akciu s názvom *Zeleninová Viagra*, ktorú organizovala PETA. Reba zostala doma.

Smútok na ňu v ten večer doľahol silnejšie ako kedykoľvek predtým. Ohlodával jej vnútornosti ako hladný vlk. Tak ho aspoň nazýval otec. Keď boli s Deedee ešte dievčatá, so zakaleným pohľadom im počas pitiek opísal, čo mu spôsobuje – ako sa za ním cez deň v tienoch zakráda a trhá mu noci na rozorvané kusy. Potom si nalial ďalší pohár jantárovožltej tekutiny, odpil si, usmial sa a hravo ich prinútil, aby prisahali, že o tom nepovedia mame. Vyhoveli mu, no za chrptom si prekrížili prsty. Na ich poslušnosti však nezáležalo. Mama jeho slová prudko

odbila: „Sú to len rozprávky o strašidlách, nič iné. Viete, že keď má zlú náladu, nemáte brať vážne nič, čo vraví. A teraz už choďte spať. Sladké sny, dievčatá.“

Keď po otcovej smrti Reba pomáhala pri vypratávaní pracovne, objavila zdravotné záznamy. Celé roky sa pre silnú depresiu podroboval elektrokonvulzívnej liečbe. Až do posledného týždňa každý utorok navštevoval klinického psychiatra z Virgínskeho zdravotného strediska. Doktor Henry Friedel urobil poznámku, že pred nasadením do boja otec trpel chronickým smútkom, úzkosťou, pocitmi beznádeje, epizodickým prejedaním sa, po ktorom nasledovali obdobia bez apetítu, nespavosťou, nerozhodnosťou, nevyriešeným pocitom viny, extrémnymi výkyvmi nálady a zmeneným vnímaním reality. Keď Reba dočítala zoznam príznakov, musela kapitulovať – pokojne sa mohol týkať jej. Doktor Friedel poznamenal aj to, že všetky takéto preexistujúce symptómy odvedenci tajili a v bojových podmienkach sa znásobovali.

Vedľa zdravotnej dokumentácie ležali poznámky, ktoré boli písané rukou a pochádzali z otcových sedení. Keď ich prekladala do hnedej prepravnej škatule, z kovových hrotov sa uvoľnil hárok papiera a sklízol na dlážku. Hoci šlo o otcove súkromné záležitosti, Rebu premohla zvedavosť a začítala sa do textu:

28. februára 1985

Popri predchádzajúcich ťažkostiach a už uvedenej klinickej liečbe sa treba zmieniť aj o tom, že pán Adams naďalej trpí nespavosťou. Jej príčinou sú nočné hrôzy a náhle spomienky, ktoré ho budia zo spánku. Súvisia s jeho nasadením vo vietnamskej vojne. Pri rozhovore sa ešte stále zameriava na ženu z okresu Son Tinh a jej dospievajúcu dcéru. Obe vraj znásilnil pod vplyvom psychotropných látok, ktoré nezákonne získal od miestnych obyvateľov. Tvrdí, že neskôr narazil na čierneho vlka, ktorý požieral zohavené telá týchto žien. (Dodnes som nezistil, či zviera naozaj uvidel, alebo – čo je pravdepodobnejšie – ide len o prejav podvedomého pocitu viny.) Pacient

venuje osobitnú pozornosť rotným insígniám, ktoré mali obeť vyryté do obnažených hrudí. Nevie si spomenúť, či sa tohto zmrzačenia dopustil sám, alebo ho majú na svedomí spolubojovníci. Nedokáže zistiť ani to, či k skonu žien nejakým spôsobom prispel. Naše rozhovory sa však ustavične krútia okolo týchto úvah. Podnecujú pacientovu úzkosť, pocit viny, prudké výkyvy nálady a z toho vyplývajúcu autofóbiu. Kolíše medzi racionalizáciou a sebaobviňovaním.

Dnes mi pán Adams znova pedantsky opísal rozkaz, ktorý dostal od nadriadeného: napadnúť a zabiť všetkých príslušníkov Vietkongu v malej dedine. Keď som sa ho spýtal, ako vníma vyvraždenie civilných mužov, žien, detí a starých ľudí, odvetil: „Povedali nám, že ich musíme vyhladiť. Poslúchali sme rozkazy. Snažil som sa byť dobrý vojak. Nechcel som byť tam, ale doma s rodinou.“ Opýtal som sa ho, či súčasťou príkazu bolo aj znásilňovanie. Začal sa správať mimoriadne emocionálne a nevyspytateľne. Napokon som mu musel vnútrosvaľovo podať liek proti úzkosti. Sedenie sa skončilo predčasne. Predpísal som mu Lorazepam a objednal som ho na konzultáciu na utorok 5. marca.

Reba pripojila stranu k poznámkam. Okamžite si zaželala, aby mohla vrátiť čas – papier by zdvihla z dlážky so zatvorenými očami. Nechcela poznať otcove tajomstvá. Temné totiž boli aj jej spomienky. Vložila dokumentáciu hlboko do škatule a dvakrát ju ovinula inštalatérskou páskou. Dúfala, že zapečatí minulosť a navždy pochová otcovho vlka.

Keď sa však počas sviatku svätého Valentína ocitla v internátnej izbe celkom sama, začula, ako jej pokožku rozochvieva jeho osamelé zavýjanie. Vybrala sa teda k univerzitnej večierke osvetlenej neónovou lampou a kúpila si pol litra mlieka a najväčšiu čerešňovú bonboniéru, akú našla na polici. „Šťastný chlapec,“ podotkol študent, ktorý stál za pokladnicou. Reba prikývla a usmiala sa. „Áno, presne tak.“ Vrátila sa domov a vyjedla celú škatuľu. Utešovali ju nielen rady bonbónov, ale aj predstava, že podľa pokladníka sa o ne práve delí s niekým úžasným.

Mlieko pila priamo z nádoby. Ako zakázané ovocie jej pripadalo ešte sladšie.

Keď neskôr obal v smetnom koši začal kysnúť, Sasha sa jej spýtala, čo je to za pach. „Sójové mlieko,“ zaklamala. „Asi nejaká zlá várka bôbov.“ Priateľka na ňu chvíľu skúmavo hľadela, potom pokrčila plecami. „Raz sa to stalo aj mne. Nabudúce si kúp organické mlieko. To je dobré vždy.“

A tak sa to začalo. Spočiatku to bola iba banalita, no Reba sa uchyľovala k lžiam aj po desiatich rokoch. Navyše sa netýkali iba fľaše od mlieka. Rástli ako plesň a kontaminovali rozličné oblasti jej života. Spôsobovali, že plody jej práce hnili.

Fabulácia jej však pripadala ako najľahšia cesta k vlastnému pretvoreniu. Vďaka nej mohla zabudnúť na rodinu a detstvo, na otcovu hysterickú eufóriu, po ktorej nasledovali obdobia hlbokého zúfalstva, na pach whisky, ktorý sa pri nočných modlitbách šíril z jeho úst, na to, ako sa skrývala v skrini a lemy kostolných šiat ju štekli na nose, na to, ako otec krivkal po dlážke, na purpurové odreniny, ktoré mu po použití lana vznikli na krku, na zvuk sirén a mamine slzy, na hnev a pocit viny, ktoré na ňu doliehali, keď stála nad jeho hrobom, pretože si zvolil ľahšie riešenie a opustil ich.

Nemusela sa tým umárať. Stačil príbeh a jej rodina mohla byť taká dokonalá, za akú ju vydávala mama. Otec bol vojnový hrdina, nie utrápený muž, ktorý si nasadzoval úsmev ako pestrofarebnú kravatu až dovtedy, kým ho uzol nezačal dusiť.

Nikdy nepochopila, prečo ho mama chránila toľkými výhovorkami. Keby bola dcéram povedala o jeho chorobe, možno by mu pomohli – zachránili by ho pred tým, aby si ublížil. Možno by ho všetky tri mali natoľko rady, že by bol vyzdravel. Vždy keď sa však Reba pokúsila zvaliť na niekoho vinu, spomenula si na to, ako otcov hlas burácal cez steny, na mamine tiché náreky, rozbité poháre a palacinky s pekanovými orechmi ráno po jednej z otcových zlých nocí. Ich vôňa prekryvala pach bourbonu na podlahových doskách. S Deedee sa správali prehnane milo. Aby rodičov potešili, nakladali si vrchovaté kopy, akoby jedli posled-

ný raz v živote. Mama sa pretvarovala z rovnakých dôvodov ako Reba – veriť v lži bolo príjemné. Reba si bola istá iba jediným: tým, že mama otca ľúbi. Vďaka láske človek dokáže zatvárať oči takmer pred všetkým. Tento hendikep Rebe naháňal strach.

Čím bola staršia, tým väčšmi túžila po úniku z reality. Na letiskách, železničných stanicách či iných podobných miestach ľuďom, o ktorých vedela, že ich už nikdy v živote neuvidí, tvrdila, že je niekto úplne iný. Najväčšmi ju desilo to, že v tých chvíľach verila vlastným klamstvám.

Raz sa vo vlaku z Richmondu do Washingtonu pustila do reči s podnikateľom, ktorý sedel vedľa nej. Predstavila sa ako olympijská rýchlokorčuliarka, ktorá sa má v hlavnom meste stretnúť s členmi tímu. Muž jej zaplatil obed, stolovať s atlétkou takého kalibru mu robilo radosť. Keď sa rozlúčili, Rebu premohol pocit viny a dvíhal sa jej žalúdok. Na toaletách vyvrátila newyorský steak a modlila sa, aby nebola psychicky chorá – netrpela dissociatívnou poruchou identity, psychózou či mániou ako otec.

Rozhodla sa, že sa presťahuje na západ a začne s čistým štítom. Mohla byť, kým chcela. Sama sebou. Nebola si však istá, kto vlastne je. Prvé stretnutie s Rikim prebehlo spôsobom, ktorý pre ňu nebol typický. Bol to ďalší pokus správať sa ako ktosi iný – ako nehanebná reportérka, ktorá po niekoľkých rande skočí rovno do postele a vyhlási, že verí v lásku na prvý pohľad. V skutočnosti v ňu iba chcela veriť. Dúfala, že keď ju vyjadrí nahlas, zabezpečí si akúsi komplexnú liečbu žiaľu, no nepodarilo sa jej to. Začala uvažovať, či je láska dostatočným riešením.

Práve preto nenosila snubný prsteň. Keby sa vydala za Rikihho, mala by na výber z dvoch možností: buď by navždy žila v lži, alebo by musela odhaliť svoje pravé ja a riskovať, že oňho príde. Želala si, aby ju jednoducho poznal bez toho, aby mu musela vysvetľovať svoju minulosť. Predtým ako sa s niekým zosobáši, musí odhaliť, kde sa končí pravda a kde sa začínajú lži.

Po kuchyni prebehli predné svetlomety a po chvíli sa otvorili vchodové dvere.

„Reba?“ zvolal Riki.

„Tu som!“

Vošiel dnu a zažal. „Prečo sedíš v tme?“

Žiarivé svetlo jej podráždilo sietnice. „Nie v úplnej. Nad sporákom sa svieti.“

„Čiže je prakticky tma.“ Vytiahol z vrecka drobné a obaly od žuvačiek a hodil ich do prázdnej misy na ovocie na stole. „Nieže sa z teba stane upír.“ Pobožkal ju na temeno, vyzliekol si sako príslušníka pohraničnej stráže a posadil sa.

„Dlhý deň?“ Odpoveď jej poskytla jeho vpadnutá tvár.

„Zatkli sme rodinu, ktorá žila vo štvordverovom aute na parkovisku pred Walmartom. Smutný príbeh. Zajtra ju pošleme späť do Mexika. Najmladší člen je malý chlapec. Kto vie, ako dlho sedel v špinavých plienkach.“ Poškrabal sa na líci. „Človeka to nenechá chladným. Otec sa snaží nájsť rodine lepšie miesto – zabezpečiť jej krajší život.“

Každodenný príval historiek o ilegálnych prisťahovalcoch už dávno otupil Rebinu empatiu. Hoci Riki sa zvyčajne staval na stranu Spojených štátov, v poslednom čase čoraz väčšmi obhajoval mexických štátnych príslušníkov. Netušila, s kým by podľa neho mala sympatizovať. Pokiaľ išlo o vyššie princípy, radšej takticky vyčkávala.

„Nerob zo seba záporného hrdinu,“ ozvala sa. „Ako mi vždy vravíš, musíme sa riadiť istými pravidlami. Inak sa dočkáme následkov.“ Prehltla omrvinku, ktorá sa jej uvoľnila zo stoličky. Bola napučaná od mlieka. „Večeral si?“ spýtala sa, aby zmenila tému. „Po rozhovore som sa zastavila u Rudyho. Keby si bol hladný, niečo mi ešte zostalo.“

„Ako sa ti darilo?“

„U Rudyho?“ O interview nechcela hovoriť. „Vieš, že údené morčacie zbožňujem.“ Vstala a prešla k chladničke.

„Nie, mám na mysli ten profil, ktorý píšeš, Miss *Sun City*.“

„Šlo to ako po masle, ale musím sa tam vrátiť. Určite si nič nedáš?“ Z police vytiahla papierové vrečko z reštaurácie.